

Valiukenas M
6140 So. Tripp Ave.
Chicago, IL 60629

SECOND CLASS USPS 157-530

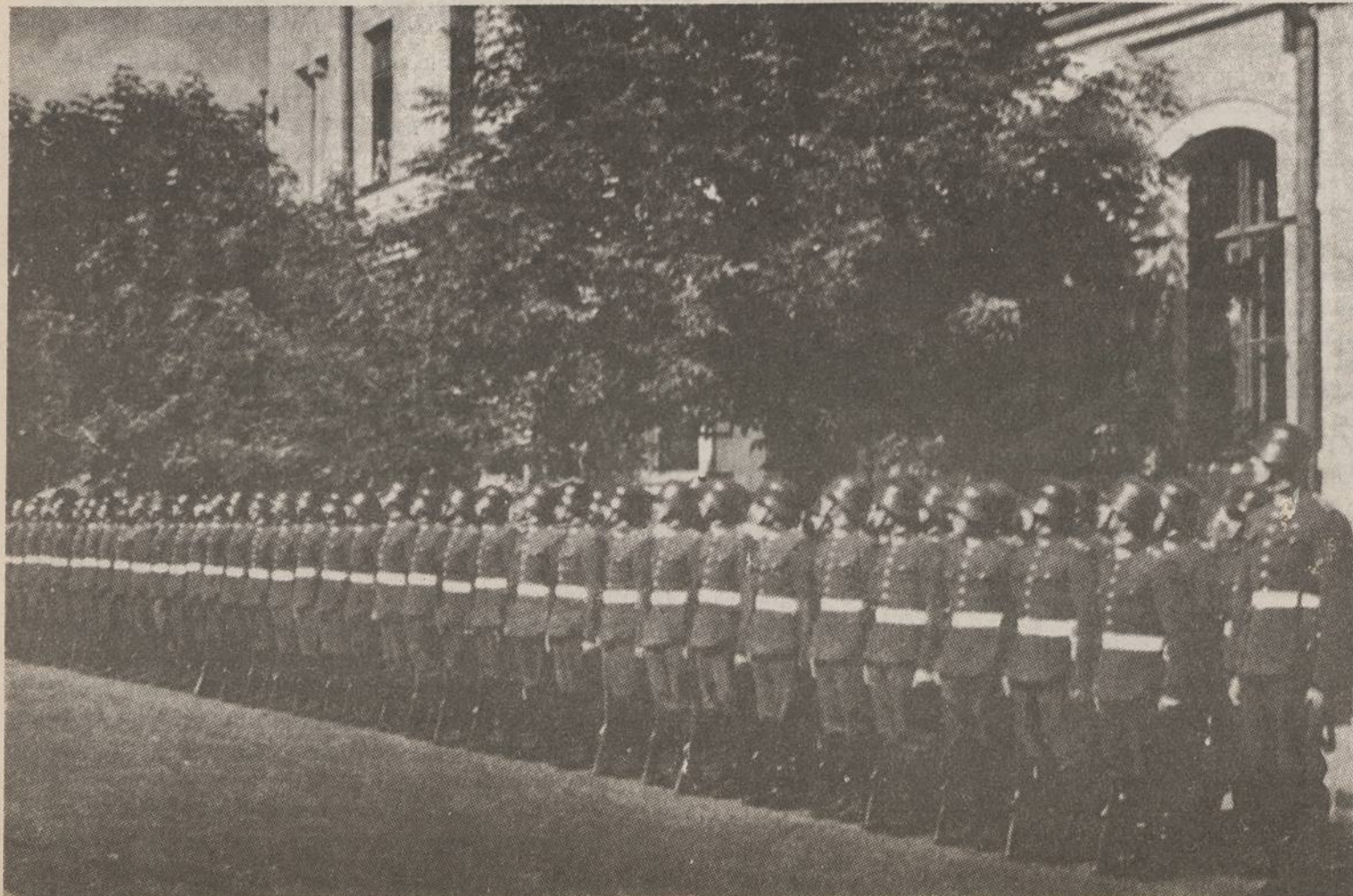
DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX NOVEMBER - LAPKRIČIO 17, 1994 Nr. 44

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Lapkričio 23-čioji Lietuvos kariuomenės įkūrimo diena

Lietuvos Karo mokyklos kariūnų kuopa išrikiuota iškilmių paradui.

Nuotr. iš Lietuvos kariuomenė, 1938 m.

Apsaugos Ministerijai Įsakymas
N.1

Lapkričio 23 d. 1918 m. Vilnius

1

Steigiu Apsaugos Tarybą iš šių asmenų: pulkininko Chaleckio, papulkininko Nastopkos ir papulkininko daktaro Nagevičiaus.

2

Pulkininką Kubilių skiriu Apsaugos Ministerijos Štabo Viršininku.

3

Pulkininką Galvydį-Bykauskį skiriu vadu pirmojo pulko, steigiamojo Alytuje. Jam įsakau tuojau pradėti priruošiamąjį darbą ir pasirinkti sau reikalingą kadra.

Apsaugos Ministeris
Prof. A.Voldemaras

Štabo Viršininkas
Pulkininkas J.Kubilius

NACIONALIZMAS IR LIETUVA

(Pranešimas Pasaulio lietuvių tautininkų kongrese "Pasaulio lietuvių talka Lietuvai")

Inž. Jaunutis Nasvytis

I šio pranešimo rėmus neįtilptų platesnė Lietuvos nacionalistų - Tautininkų darbų nepriklausomybės metais apžvalga. Suglaustai ją galima apibūdinti taip:

* Tautininkai parlamenti-
nėje Lietuvoje iki 1926 m.
nebuvo stiprūs. Jų programos
ir rinkiminiai pažadai nebuvo
populiarūs Lietuvos žmonių
masėse. Lietuvos žmonėms,
tradiciškai religingiems, pra-
džioje imponavo krikščionių
demokratų ideologija, o vė-
liau kairieji, daugiausia dėl
ekonominių priežasčių. Tau-
tininkai, betgi, buvo stiprūs
Lietuvos inteligentijoje.

* Likimine galia pirmasis
Lietuvos prezidentas Anta-
nas Smetona vėl tapo presi-
dentu 1926 metais. Jo ranko-
se buvo Lietuvos vairas iki
sovietų okupacijos.

* Tas laikotarpis, nors ir
neatitinkas tikros demokrati-
jos apibrėžimo, buvo labai
našus Lietuvos pažangai vi-
sose srityse. Kraštutinės dik-
taturės šalininkai, vadinami
voldemarininkais, buvo su-
spenduoti. Lietuva nepasida-
rė diktatūrine, pilnąja to žo-
džio prasme. Žiūrint dabar
per laiko perspektyvą, tie 22

nepriklausomybės metai
šviečia kaip beveik stebuk-
lingas Lietuvos pažangos
laikotarpis. Kas būtų su Lie-
tuva, jei nebūtų buvę to lai-
kotarpio? Ar būtų užtekę
tautinės ištvermės vėl atsi-
kelti?

Po Antrojo pasaulinio ka-
ro iškilo daug svarstymų, į
kur pasaulis turėtų orientuo-
tis, kad išvengtų tokių globa-
linių nelaimių ateityje. Kal-
bama apie pasaulio valdžią
po Jungtinių Tautų mandatu
ar didžiųjų valstybių pasida-
linimą įtakos sferomis. Prisi-
mename Monroe ir Brežnevo
doktrinas. Ar jos jau tikrai
yra mirusios, ar tik padėtos
"ant lentynos"? Mums ir vi-
soms mažoms tautoms reikia
visada prisiminti, kad didžio-
sios tautos - valstybės yra pa-
čios sau davusios specialias
teises tvarkyti pasaulį pagal
jų norą. Didžiosios valstybės,
kaip JAV, Kinija, Rusija,
Anglija nenori matyti, kad
didžiųjų karų priežastis yra
ne mažosios tautos, bet di-
džiosios, kurioms noras
plėstis ir valdyti silpnesnius
yra labai stiprus. Paskutinia-
me "Naujosios vilties" nume-

ryje, p. Mečio Maskevičiaus
straipsnyje, radau jo minimą
anglų karališkojo instituto
tarptautiniams klausimams
išleistas knygos, pavadintos
"Nacionalizmas", ištrauką,
kad Sovietų sąjunga davė
naują pavyzdį valstybės bu-
vusios didelės tautos steigi-
mo procese. Tame procese
mažesnės tautos po kurio lai-
ko yra ištirpinamos. Dar pri-
simename buv. JAV presi-
dento Bush'o kalbą nepri-
klausomybės siekiantiems
ukrainiečiams Kijeve, kai jis
nepriklausomybę pavadino
savižudybe ir ragino ukrai-
niečius likti sąjungoje su Ru-
sija. JAV kardinolas Francis
J.Spellman'as, artimas presi-
dento Roosevelt'o draugas,
savo atsiminimuose aprašo jo
pokalbį su prezidentu apie
Jaltos konferencijos nutari-
mus. Dėl Pabaltijo presiden-
tas yra sakęs, kad jos vistiek
linksta į Maskvą, jos ilgus
metus buvo Maskvos valdomos,
įvairiais ryšiais susijun-
gusios su Rusija. Tiesa, so-
vietų elgesiai šiuo metu yra
aršūs. Bet jie pasikeis, sukul-
tūrės. Tai yra istorinis proce-
sas. J.P.Baratta, draugijos
internacionalizmo studijoms
sekretorius (JAV), tuo laiku,
kai Pabaltijo tautos veržėsi į
laisvę, įtakingame NY Times
laikraštyje rašė: "... tauta yra
(Nukelta į 4 psl.)

LATVIJOS PREZIDENTAS GUNTIS ULMANIS CLEVELANDE

Latvijos Prezidentas
Guntis Ulmanis lankėsi Cle-
velande. Jis susitiko su Šiau-
rės Rytų Ohio verslininkais
ir biznieriais, Amerikos lat-
viais ir atidarė Latvijos Gar-
bės konsulatą.

Guntis Ulmanis yra pirma-
sis išrinktas Latvijos presi-
dentas, sugriuvus Sovietų
sąjungai. Jis lapkričio 11 d.
lankėsi Didžiajame Clevel-
lande. Prezidento žmona
Aina Ulmanis penktadienio
rytą susitiko su dviem mote-
rų organizacijomis.

Latvija yra pirmaujanti iš
buvusių sovietinių respubli-
kų Centrinėje ir Rytų Euro-
poje, persiorientuojant į lais-
vos prekybos ekonomiką.
Latvijos valiuta yra labai sta-
bili, o infliacija šalyje yra
žemiausia. Privatizavimas
irgi vyksta pagreitinu tem-
pu. Prezidentas Clintonas
lankėsi Rygoje, Latvijos sos-
tinėje, praėjusį liepos mėne-
sį, tuo pabrėždamas tos sri-
ties strateginę ir ekonominę
reikšmę Amerikos užsienio
politikai centrinėje ir Rytų
Europoje.

Prezidentas Ulmanis yra
baigęs Latvijos universiteto
Ekonomijos fakultetą. Jis
stengiasi užmegsti kuo pla-
tesnius ryšius su tarptautinė-
mis verslo organizacijomis.
Tai yra vienas iš jo vizito
Clevelande tikslų.

Amerikos latvių bendruo-
menė iš Clevelando ir jo apy-
linkių susitiko su prezidentu
Ulmaniu Latvių bendruome-
nės centre, 1385 Andrews
Ave, Lakewood, OH.

Prezidento Ulmanio vizi-
tas sutapo su Latvijos tautine
švente, kurioje prisimenami
kariai, gavę aukščiausius pa-
sižymėjimo ir garbės laips-
nius. Latvijos Nepriklausom-
ybės diena yra lapkričio
18-oji.

Prezidento apsilankymas
buvo užbaigtas banketu
Landerhaven, Mayfield Hts,
OH. Prieš pietus prezidentas
pasakė kalbą ir prisaikdino
Garbės konsulą Peterį
Jurjans.

Šeštadienį rytą prezidentas
Ulmanis iš Clevelando išvy-
ko į Washingtoną DC.

Girdėta iš Vilniaus

EILINĖ BALTIJOS ASAMBLĖJOS SESIJA VYKS VILNIUJE. Šį penktadienį Vilniuje prasidėsianti Baltijos Asamblėjos sesija, Asamblėjos Prezidiumo pirmininko, Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotojo Egidijaus Bičkausko nuomone, bus reikšminga Lietuvos, Latvijos ir Estijos tolesnio politinio bei ekonominio suartėjimo kelyje. Pirmą kartą Asamblėjoje dalyvaus visų trijų šalių vykdomosios valdžios atstovai.

Sesija prasidės Baltijos valstybių vėliavų pakėlimu prie Seimo rūmų ir baigsis sekmadienį spaudos konferencija, kurią surengs naujai išrinktas Asamblėjos Prezidiumo pirmininkas bei jo pavaduotojai.

Šiuo metu Baltijos Asamblėjos Prezidiumo pirmininkas yra Egidijus Bičkauskas. Jis, taip pat jo pavaduotojai - Estijos Valstybės susirinkimo pirmininkas Ulas Nugis bei Latvijos Seimo narys Maris Budovskis padarys pagrindinius pranešimus apie Baltijos Asamblėjos darbą ir tolesnes perspektyvas. Pranešimus taip pat perskaitys visų šešių Asamblėjos komitetų pirmininkai.

Asamblėjai pateikta apie 20 dokumentų projektų. Egidijaus Bičkausko nuomone, ne visus Asamblėja galės apsvastyti. Tačiau jis neabejoja, kad bus pritarta kreipimuisi į Baltijos Ministrų Tarybą dėl šalių karinio bendradarbiavimo, rezoliucijai dėl Kaliningrado srities demilitarizavimo, dėl Baltijos šalių pasienio punktų darbo gerinimo bei kitiems dokumentams Baltijos valstybių politinio bei ekonominio gyvenimo klausimais.

Bus surengti Baltijos Asamblėjos Prezidiumo posėdžiai su Šiaurės Tarybos ir Benilukso parlamentinės asamblėjos, taip pat su Vakarų Europos sąjungos asamblėjos atstovais. Pranešimą apie Baltijos valstybių bendradarbiavimą ir perspektyvas padarys Baltijos valstybių Ministrų Tarybos pirmininkas, Latvijos Ministrų Prezidentas Maris Gailis. Numatomi taip pat Lietuvos ir Estijos vyriausybės vadovų pranešimai.

Bus įteiktos Baltijos Asamblėjos premijos už geriausius darbus literatūros, meno ir mokslo srityse. Kiekvienos premijos vertė - 5,000 ECU.

Baltijos Asamblėja įkurta 1991 metų rudenį. Vieningai pripažįstama, kad ji dabar yra svarbiausia Baltijos valstybių politinio, ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo iniciatorė bei vykdytoja.

TURĖTŲ BŪTI PASKELBTAS NUOSPRENDIS VITO LINGIO NUŽUDYMO BYLOJE. Ketvirtadienį Aukščiausiasis teismas turėtų paskelbti nuosprendį mėnesį trunkančiame procese dėl vilniečio žurnalisto Vito Lingio nužudymo.

Populiaraus dienraščio "Respublika" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Vitas Lingys buvo nušautas pernai spalio viduryje prie savo namų. Po mėnesio kaltinimas pateiktas keturiems įtariamiesiems, vadinamosios "Vilniaus brigados" nariams Borisui Dekanidzei, Igoriui Achremovui, Viačeslovui Slavickiui ir Borisui Babičenkai.

Per parengtinį tardymą ir teisme Igoris Achremovas prisipažino nušovęs žurnalistą vieno iš "Vilniaus brigados" vadovų Boriso Dekanidzės įsakymu. Kiti teisiamieji, tarp jų ir Borisas Dekanidzė, neigia kaltinimus dėl nužudymo organizavimo. Slavickis ir Babičenka, tačiau, prisipažino buvę kartu su Igoriu Achremovu nužudymo vietoje.

Generalinis prokuroras pareikalavo Borisui Dekanidzei skirti aukščiausią bausmę sušaudant, Achremovą nuteisti kalėti iki gyvos galvos, o Slavickį ir Babičenką - 15 metų kalėjimo.

Policija sustiprino Aukščiausiojo teismo rūmų, esančių Vilniaus centre, apsaugą.

ATSISTATYDINO SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS. Trečiadienį vykusiame Lietuvos medikų organizacijų koordinacinių tarybų išplėstiniame posėdyje Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius pranešė medikams, jog šiandien jam įteiktas Sveikatos apsaugos ministro akademiko Jurgio Brėdikio atsistatydinimo pareiškimas.

Kardiologas Jurgis Brėdikis ministru buvo paskirtas 1993 kovo 31 dieną. Šiam širdies elektrostimuliacijos ir tachikardijų chirurginio gydymo pradininkui Rytų Europoje, medicinos mokslų habilituotam daktarui profesorui yra 65 metai.

1952-aisiais jis baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1963 dirbo Kauno medicinos instituto katedros vedėju, vėliau - Kauno medicinos akademijos Kardiologinės klinikos vadovu.

Jurgis Brėdikis buvo Algirdo Brazausko rėmimo prezidento rinkimuose 1992 metais komiteto narys. Neoficialiais duomenimis, tapęs Respublikos Prezidentu, Algirdas Brazauskas pasiūlė būsimajam Ministrui pirmininkui Adolfui Šleževičiui įtraukti Jurgį Brėdikį į vyriausybės sudėtį.

Pastaruoju metu ministrą labai puolė medikai už, jų nuomone, labai blogą sveikatos apsaugos programą.

SEIMO NARYS PRADĖJO BADO AKCIJĄ, TAČIAU JAI NEPRITARIA JO KOLEGOS. Seimo Tautininkų sąjungos frakcijos seniūnas Leonas Milčius apgailestauja, kad frakcijos narys Kazimieras Uoka pradėjo bado akciją Giedraičiuose. Tautininkų frakcija apie tai nebuvo informuota, sakė spaudos konferencijoje Leonas Milčius.

Leonas Milčius pabrėžė, kad tokia protesto forma, kokią pasirinko Kazimieras Uoka, jam asmeniškai nepriimtina. Aš esu aktyvios politinės veiklos šalininkas, sakė jis, ir norėčiau, kad Kazimieras Uoka greičiau baigtų pradėtą akciją. Jo ir visos mūsų nedidelės frakcijos laukia daug darbų, kalbėjo Tautinin-

Nėra taip blogai

Paskutinės šių metų rinkiminės kampanijos dienos aiškiai parodė, kad amerikiečiai nepatenkinti savo vyriausybe, nepatenkinti savo prezidentu ir Kongresu, apskritai savo politikais. Viešosios opinijos tyrinėtojai skelbė, jog labai daug balsavimo teisę turinčių piliečių planuoja visai nebalsuoti. Paklausti, kodėl jie nebalsuos, daug kūr išgirdo atsakymą: - Nėra kandidatų. Politikai visi tokie patys. Paklauskite, ką jie viens apie kitą kalba.

Reikia pripažinti, kad kampanijos kalbos, televizijos reklamos, pareiškimai spaudai ir plakatai buvo gan pikti. Vienas Kalifornijos kandidatas pasakė apie savo konkurentę moterį: - Jos planai ir siūlymai yra tiek pat bjaurūs, kaip ir ji pati. Užsienio spaudos atstovai pripažįsta, kad šių metų rinkiminės kampanijos tonas ir stilius tikrai buvo neigiamas, piktas, dažnai liečiantis ne tik oponento ideologinius ir politinius principus, bet ir ieškąs asmeninių priekabių, randąs netobulumų oponento asmeniniame gyvenime ar šeimoje.

Prieš rinkimus abiejų didžiųjų politinių partijų centrai, rinkdami lėšas savo kandidatams, žinojo, kad visuomenė vis daugiau nepasitiki profesionaliais politikais, ieš-

kų sąjungos frakcijos seniūnas.

Komentuodamas šią akciją, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas sakė labai vertinąs Kazimiero Uokos žmogiškąsias savybes, jo ryžtą ir pasiaukojimą. Tačiau badaujančio argumentai Seimo pirmininkui kelia abejones. Česlovas Juršėnas atkreipė dėmesį, kad rinkiminė programa, kurios vykdyti teigia negalįs Kazimieras Uoka, iš esmės įgyvendinama. Prie jos prisidėjo visa opozicija ir tam tikra dalimi pats Kazimieras Uoka.

Antra vertus, opozicija niekada negalės įvykdyti visos savo programos, nes ne ji turi daugumą Seime bei vykdomosios valdžios organuose, sakė Česlovas Juršėnas. Tokiu atveju pusė pasaulio parlamentarų turėtų badauti...

Kazimieras Uoka bado akciją pradėjo lapkričio 4 dieną prie paminklo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę Giedraičių miestelio centre. Jam įrengta palapinė. "Visi mes prisiekėme, kad dirbsime Lietuvos žmonių gerovei, tačiau aš nieko negalėjau padaryti, kad priesaika būtų įvykdyta - visas mano pastangas sugriaudavo Seimo dauguma ir jos paskirta vyriausybė", pareiškė jis pradėdamas bado akciją. Kazimieras Uoka žada badauti iki lapkričio 25 dienos, dvejų metų sukakties, kai Seimo nariai davė priesaiką.

GRAŽINAMAS BAŽNYČIAI PRIKLAUSANTIS TURTAS. Vadovaudamasi Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje restitucijos aktu, Lietuvos Vyriausybė Vilniaus arkivyskupijos kurijai grąžino buvusiąją Trinitorių bažnyčią ir vienuolyną Vilniuje, kuriame įsikūrusi Vilniaus kunigų seminarija.

Vilniaus arkivyskupijai taip pat grąžintas nuosavybės teise buvusio Bazilijonų vienuolyno pastatas Vilniuje, Aušros vartų gatvėje. Iš šio pastato išskeldinamoms Vilniaus technikos universiteto mokomosioms laboratorijoms bei pagelbinėms tarnyboms perduotos Valstybinio elektronikos instituto "Elita" 4900 kv. metrų patalpos.

Pagal 1991 metais priimtą Bažnyčios padėties restitucijos aktą bažnyčiai turi būti grąžinti visi jai priklausę pastatai, žemė bei kitas turtas. Tačiau sovietų valdymo laikmečiu nemažai pastatų paversta butais, dalis jų atiduota įstaigoms, daugiausiai kultūros ir švietimo. Teismuose yra apie 500 bylų, kuriose piliečiai ginčija savo teises į butus, kurie yra bažnytinėms visuomenėms priklausiusiuose pastatuose. Tie butai privatizuoti pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Vyriausybė pernai buvo sustabdžiusi Restitucijos akto vykdymą.

Šiomet ji ir Lietuvos bažnyčios vadovai neoficialiai susitarė, kad bažnyčiai priklausantis turtas bus grąžinamas palaipsniui.

(ELTA)

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

kojo naujų priimtinių kandidatų, mažai žinomų, neužėmusių visuomeninių vietų, mažai pasireiškusių, skyrusių politikai tik savo laisvalaikio dalį. Buvo laukiama, kad daugelis "profesionalų" pralaimės rinkimus, nes jie per ilgai užsibuvo savo kėdėse. Pavyzdžiui tokio politiko - mėgėjo buvo paskutiniuose prezidento rinkimuose stipriai pasirodęs biznierių Ross Perot, išleidęs rinkimų reikalams nemažą sumą savo pinigų.

Šiomet kampanija kandidatams labai daug kainavo. Pagarsėjo Santa Barbara, Kalifornijos jaunas kongresmenas, milijonierius Michael Huffington. Jam rinkimai kainavę daugiau 19 mil. dol., didelė dalis teko televizijos garsinimams apmokėti. Jo konkurentė, senatorė Dianne Feinstein išleidusi "tik" 9 mil. dol. Kova dėl šios vietos sumušė išlaidumo rekordą, kurį laikė Šiaurinės Karolinos varžytinės dėl Senato vietos. Tuomet, prieš 10 metų, sen. Jesse Helms ir jo konkurentas išleido 26 mil. dol.

Svarbi tema priešrinkiminėse kalbose buvo kova prieš nusikaltimus. Balsuotojai,

veikiami spaudos ir televizijos, vis garsiau reikalauja sustabdyti nusikalstamumą miestuose ir kaimuose. Visi kandidatai savo kalbose žadėjo griežčiau kovoti su įstatymų laužytojais, samdyti daugiau policijos, statyti daugiau kalėjimų. Mažai kuris paaiškino, kas už visus tuos naujus valdininkus ir už kalėjimus užmokės, niekas nedrįso paminėti mokesčių didinimo, nes balsuotojai jo nepageidauja.

Stebėtojai mano, kad amerikiečiai kartais per daug reikalauja iš savo išrinktųjų politikų. Šiuo metu ekonominis atoslūgis pasibaigė, pramonė gauna vis daugiau užsakymų, nedarbas sumažėjo iki 5.8 nuoš., ko kitos pramonės valstybės pavydi. Infliacijos beveik nėra, ekonomika auga. Šiandien amerikiečiai gyvena ilgiau, yra sveikesni ir turtingesni negu bet kada anksčiau. Kai kurių valstijų policijos įstaigos tvirtina, kad ir nusikalstamumas, ypač smurto nusikaltimai yra retesni. Augimo išpūdis susidaro, nes žiniasklaida daugiau, plačiau kalba apie vieną ar kitą smurto atvejį, kaip apie garsaus sportininko O.J.Simpsono bylą ar jauną mamytę, kaltinamą savo kūdikių nužudymu. Tai ir kyla klausimas, iš kur tas balsuotojų nusivylimas, tie reikalavimai ir priekaištai politikams?

Kandidatai ir praėjusioje kampanijoje nesilaikė politinių partijų nuostatų. New Yorko miesto meras, nors pats respublikonas, ragino balsuoti už demokratą kandidatą, bandantį laimėti jau ketvirtą kadenciją, Mario Cuomo. Tai supykino ne tik respublikonų kandidatą į gubernatorių, bet ir respublikoną senatorių Alfonse D'Amato. Kitas respublikonas, Los Angeles miesto meras Riordan, ragino piliečius balsuoti už demokratą senatorę Feinstein.

Trumpai

* Kolumbijoje dar veikia marksistinių partizanų grupuotės. Paskutiniame puolime iš pasalų buvo nušauti 11 policininkų ir jaunas praeivis.

* Brazilijoje Rio de Janeiro miesto priemiesčius tvarkyti vyriausybė perleido kariuomenei, nes poicija nesugebėjo sutvarkyti narkotikų prekybos ir žmonių žudymo.

* Egipte audroje, potvyniuose ir nuo žaibo sukulto (Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119**THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing
offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail
overseas \$100.00 yr.Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centai •
Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia
redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams
prašant - Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AR GALIMI DRAUGIŠKI SANTYKIAI?

Juozas Žygas

Ne mūsų kaltė, kad Lietuvos - Lenkijos santykiai istorijos eigoje taip susiformavo. Ir, žinoma, ne vien tik lenkų kaltė, kad lietuviai valstybinės sampratos ir jos vizijos tuomet dar neturėjo. Jeigu kam šis mano sakinytis nepatinka, tai turėtų geriau su istorija susipažinti. Neužtenka vien tik patriotiškos propagandos ar jos įtakoje rašomos istorijos, bet reikia susipažinti ir su tuo, ką kiti rašo apie mus. Pirmieji lietuviai istorikai, arba istorinėmis temomis rašiusieji, rašė romantizmo ir tautinio atgimimo įtakoje. Tad viskas buvo perdėm idealizuota. Net savo klaidomis ir pralaimėjimais mes dar bandomė didžiulius. Todėl daug ko ir nepasimokome.

Vis rašome ir kalbame apie valstybę - nuo jūrų iki jūrų, visai užmiršdami tą faktą, kad bejudami į Juodąją - savąją jūrą užmiršome. Ir kaip atsitiko, kad tokia didvalstybė istorijos raidai beveik jokių pėdsakų nepaliko? Tereikia tik svetimas enciklopedijas ar istorijas paverstyti. Žinome, kad Vakarų istorikai beveik nieko nenori žinoti apie tai, kas už Dunojaus ar Vyslos vyko. Galbūt tai yra dėl to, kad įvykiai, vykę tolokai nuo Vakarų kultūros centrų, mažai įtakos į Vakarų kultūrinį ir politinį išsivystymą teturėjo. Tačiau apie Lenkiją vis tik žinių yra! Žinoma, mūsiškiai gal pasakys, kad nėra ko su Lenkija lygintis, juk ji yra nepalyginamai didesnė. Čia ir prieiname, nors ir aplinkiniais keliais, prie šio rašinio temos.

Kuo Lenkija galėjo didžiulėti? Jau XIII šimtme. Lenkija turėjo miestus, tačiau juose dominavo vokiečiai ir jų kultūra. Krokuvos senamiestis architektūriniai yra vokiškas miestas. O Krokuvos šv. Marijos katedros medinis altorius, vokiečių yra

laikomas vokiškosios gotikos šedevru. Jeigu pažvelgsime į Lenkiją XIV šimtme. antroje pusėje, tai buvo susiskaldžiusi ir tarpusavyje kovojanti. Tad, kuomet Lenkijos ponai pradėjo Jadvygai vyro ieškoti, jų žvilgsnis nukrypo į Jogailą. Kadangi jis buvo didelės valstybės valdovas ir nesusirišęs su jokia lenkų didikų šeima. Lenkijos didybė prasidėjo nuo to momento, kuomet sąryšyje su Jogailos vedybomis, buvo pasirašyta Krėvos sutartis. Sutarties pasirašymo metu Lietuvos teritorija buvo beveik šešeriopai didesnė už Lenkijos, o gyventojų skaičius beveik apyligis. Gyventojų surašymai tuomet nebuvo vykdomi, tačiau yra žinoma, kiek ir kurios vaivadijos į kariuomenę pristatydavo vėliavų. Vėliavomis būdavo vadinami didikų kariniai daliniai, kurie reikalui ištikus, su savo vėliavomis atjudavo.

Po Jogailos vedybų Lenkija pradėjo Lietuvos sąskaita didėti, o Lietuva atitinkamai mažėti. Lenkijos didikai viliojo Lietuvos didikus į Lenkijos glėbį. Tai nebuvo daroma smurtu, bet įvairių privilegijų pažadais. Bajorų įgytos privilegijos pradėjo silpninti valstybės pagrindus Krėvą sekė: Astravo sutartis, Horodlės aktai ir pagaliau Liublino unija. Lenkijos ponai ir vyskupai akylai žiūrėjo, kad Lietuva iš jų glėbio neištrūktų. Kuomet valstybės kontrolė jau buvo Kotrynos emisaro rankose, lenkai tuo mažiausia rūpinosi, bet tik žiūrėjo, kad Lietuva nuo jų neatitoltų. Valstybei į pražūtį einant, dar buvo bandoma ją gelbėti. Vyskupas Ignas Masalskis, Vilniaus katedros ir Verkių rūmų statytojas, ir Juozapas Kasakauskas, Livonijos vyskupas už tai, kad prisidėjo prie Torgovicos konfederacijos, lenkų buvo suimti ir Varšuvos aikštėje

ĮŽŪLUS TERORISTINIS IŠPUOLIS LIETUVOJE

Praėjusį sekmadienį 7 valandą ryto tarp Baltamiškio ir Vievio stotelių, maždaug 35 kilometrų atstumu nuo Vilniaus buvo susprogdinta geležinkelio tilto per nedidelį Bražuolės upelį dalis. Diversija įvykdyta profesionaliai, sprogimo būta itin galingo - tilto nuolaužos lėkė iki 200 metrų nuo sprogimo vietos, oro banga nubloškė tilto atraminę plokštę, išlankstė geležinkelio bėgius, sunaikino pabėgius, apgadino tilto atramą bei elektrinių traukinių kontaktinį tinklą.

Kitą dieną po sprogimo Vyriausybės išplatintame pareiškime šis įvykis pavadintas negirdėta Lietuvos respublikoje diversija. "Bombą po tiltu pakišo tie, kam rūpi Lietuvą rodyti nesaugią sau ir kaimynams, kas svajoja ne apie įstatymo, o kumščio valdomą valstybę, kas nori matyti Lietuvą skurdžią ir atsilikusią", - sakoma jame. Opozicijos lyderis V. Landsbergis labiau pabrėžia tarptautinę reikšmę: "diversija ši kartą labai pavojinga ir nežmoniška, nes galėjo sukelti keletinio traukinio katastrofą. Tačiau reikia ir mąstyti - pavyzdžiui, apie "Estonijos" keltų katastrofą, kur irgi esama diversijos požymių. Lietuvą vėl norima kompromituoti, terorizmas ir žmonių aukos blogai išgarsintų, dar pablogintų jos įvaizdį pasaulyje kaip tik prieš svarbius europinės integracijos sprendimus. Be abejo, potencialūs "taikdariai" iš spaudžiančio mus NVS užsienio norėtų kaupti savo kapitalą, kurio procentai, jeigu į tai kryps, bus reikalavimas leisti apsaugoti "gyvybinius" karinio tranzito kelius".

Įvykį tirianti specialiai sudaryta operatyvinė grupė iškėlė kelias galimas nusikaltimo versijas: sprogimą galėjo užsakyti laisvėje likę V. Lingio žudikų bendrininkai, tai užsienio specialiųjų tarnybų darbas, nekontroliuojamų chuliganų ar mafiozų išpuolis, kraštutinių dešiniųjų politinių jėgų, siekiančių pasipriešinti Rusijos kariniam tranzitui per Lietuvą, aktas. Šį įvykį prokuratūra sieja su prieš mėnesį Kazlų Rudos apylinkėse nugriau-dėjusiu sprogimu. Į Karaliaučių vedantys geležinkelio bėgiai tada nebuvo sugadinti, tačiau sunaikinta geležinkelio sankasoje buvusi vandens perlaida.

Teroro aktas tapo ir vidaus politinių sąskaitų suvedinimo priemone - Generaliniam prokurorui antradienį atsiskaitant Seime dėl įvykio tyrimo, LDDP atstovai jį siejo su grupės Kauno savanorių išėjimu pernai vasarą ir rudenį, buvo minima Maskvyčio pavardė. Gatvėse sklindo gandai, jog diversiją atliko LDDP artimos jėgos jos užsakymu, siekiant įvesti ypatingą padėtį šalyje. Minima kraštutinė Lietuvos laisvės sąjunga, kurios lyderis V. Štusauskas ne kartą valdančiajai partijai siūlė savo kaip sprogdintojo paslaugas bei jaunlietuviai, kurių vadas dirba patarėju jaunimo reikalais A. Šlezevičiaus Vyriausybėje.

Tačiau antradienį visiškai netikėtai atsakomybę už įvykdytą sprogimą prisiėmė kažkoks Lenkų išsivadavimo judėjimas. Apie tai "Respublikos", ir "Lietuvos ryto" dienraščius informavo lenkiškai ir rusiškai kalbantis vyriškis. Kokių nors nusi-kaltimo motyvų jis nenurodė. Šią žinią iš karto paneigė Lenkų frakcijos Seime seniūnas Z. Semenovičius. Jis sakė, kad tokios organizacijos Lietuvoje nėra, o jei ir yra tai ją sukūrė KGB. Jo nuomone, tokia versija galėtų būti naudinga Rusijai, nepatenkintai prasidėjusiu Lietuvos ir Lenkijos suartėjimu.

Šio teroro akto reikšmingumo negalima neįvertinti. Netgi iš karto po Nepriklausomybės atstatymo ar OMON-o siautėjimo metu nieko panašaus atlikti nebuvo užsimita. Nedideli ir žmonių gyvybės pavojus nekėlę sprogimai prie valstybinių įstaigų buvo skirti tik įtampai visuomenėje palaikyti. Savo mąsteliais išsiskyrė tik 1991 metų vasarą muitininkų sušaudymas Medininkų pasienio poste. Bet ir anuo atveju pyktis buvo nukreiptas būtent prieš valstybės tarnautojus, bandymą kontroliuoti valstybės sienas. Tuo tarpu ši diversija primena sovietinių partizanų veiklą karo metu - sugriauinama ne vien Lietuvai svarbi labiausiai apkrauta šalies geležinkelio arterija, sukeliamas pavojus kelių šimtų atsitiktinių žmonių gyvybei. Kadangi jokių reikšmingesnių įtampų Lietuvos visuomenėje nėra, aišku, kad tokio lygio diversiją galėjo sumanyti ir įgyvendinti tik už Lietuvos ribų esantis centras. Šiuo metu triukšmas dėl diversijos mažiausiai reikalingas Lenkijai, kadangi ji kaip tik dabar (taip pat kaip ir Lietuva) laukia lemtingų sprendimų iš NATO ir Europos Sąjungos valstybių sostinių dėl tvirtesnių garantijų suteikimo įsijungiant į šias struktūras. Jiems ir taip daug nervų sugadino Varšuvos geležinkelio stotyje įvykęs konfliktas tarp lenkų policininkų ir rusų keleivių, dėl kurio netgi buvo atidėtas Rusijos premjero V. Černomyrdino vizitas.

Laiko požiūriu ši diversija sutapo su kitu ne kiek ne mažiau keistu įvykiu. Pirmadienį Stocholme buvo suimtas kažkoks Alytaus gyventojas, kuris iš Švedijos valdžios reikalavo 8 mln. Švedijos kronų (apie milijoną JAV dolerių). Jis grąšino, kad priešingu atveju jo atstovaujama organizacija turėtų susprogdinti Ignalinos atominę elektrinę.

-er-

TAUTININKŲ REZOLIUCIJA MAŽAJAI LIETUVAI REMTI

Spalio 16 d. tautininkai dalyvavo Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto organizuotame mitinge Katedros aikštėje ir eisenoje, siekiant įamžinti Karaliaučiaus krašto gyventojų genocido atminimą.

pakarti. Tai rodo, kad lenkai niekuomet su metodais nesiskaitė. Visa ta istorija prasidėjo su vestuvėmis, o pasibaigė kartuvėmis. Tai įrodo, kad su Lenkija reikia elgtis atsargiai ir saugotis jos draugystės!

mą. LTS Vilniaus miesto valdybos pirmininkas R. Matulis perskaitė Tautininkų sąjungos frakcijos Seime pateiktos rezoliucijos projektą, kuriame sakoma, kad Karaliaučiaus kraštas, kurio didžiąją dalį sudaro Mažoji Lietuva - letuvių etninė žemė - vienas reikšmingiausių lietuvių kultūros regionų. Vakarų lietuviai šimtmečius priešinosi vokiečių kolonizacijai ir vokietinimui, ir ne kartą reiškė norą prisijungti prie Lietuvos (1918 metų Tilžės ir 1946 metų Fuldos

aktai).

Nuo 1944 m. spalio 16 d., įsiveržus sovietinei armijai, Karaliaučiaus krašto gyventojai patyrė visuotinį genocidą. Tūkstančiai taikių gyventojų, įskaitant tautiečius - lietuvininkus, naujų užkariautojų buvo nužudyti, o pasilikę okupacijoje - visaip terorizuojami, kalinami, kol galų gale buvo ištremti. Pokario metais buvo sistemingai naikinami vokiečių ir lietuvių kultūros paminklai, pakeisti visi vietovardžiai, vandenvardžiai, ignoruojama šio krašto lietuviškoji praeitis. Kraštas tapo dykyne, kuri (Nukelta į 4 psl.)

NACIONALIZMAS IR LIETUVA

(Atkelta iš 1 psl.)

ne kas kita kaip grupė žmonių, sujungtų klaidingo galvavimo apie praeities istoriją ir neapykantos savo kaimynams".

Dabartinis pasaulio politinės teisės susitvarkymas nėra palankus mažesnėms tautoms, ypač tautoms esančioms grėsmingoje geopolitinėje situacijoje. Veto teisę Jungtinėse Tautose turi didžiojo agresoriaus - Sovietų sąjungos įpėdinė Rusija. Taigi, Rusijos agresijos pasmerkimas JT yra neįmanomas. Jeigu kas galvoja apie Rusijos geranoriškumą, nesvarbu kaip Rusija ateityje tvarkysis, toks galvojimas neturi jokio istorinio pagrindo.

Gal dar prisimenate prof. Pakšto samprotavimus, kad Lietuvos geopolitinė situacija, dėl šovinistiniai mums grėšiančių kaimynų, yra labai nestabili, įtaigojanti bėgti kur nors kompaktiškai, kartu. Žinoma, lietuviai niekur nebėgs, bet dabartinė valdžia ir ateities valdžios visų pirma turi budėti ir rūpintis, virš viso kito, laisvos valstybės išlaikymu. Pirmoje eilėje Lietuvos valdžia turi būti lietuviškai patriotinė, kieta nusistatymuose, kur paliečiamas valstybės saugumas. Prisiminkime, kad per 22 metus iškiepytą ištikimybę Lietuvai okupantas negalėjo išrauti per pusšimtį metų! Antra, mes patys nesustiprėsime, kol nepradėsime vieni kitus gerbti. Feliksas Jucevičius JAV išleistoje knygoje "Tauta tikrovės ir mito žaisme" rašo: "... mūsų savitarpio santykius labiau apsprendžia pavydas, ne artimo meilė, ne pagarba žmogui, o neapykanta jam". Čia jis turi galvoje JAV lietuvius, bet jaučiu, kad tai galima pritaikyti ir Lietuvai. Dabar neatsimenu kas pasakė, kad ne-

pakantumas savo tarpe kitaip galvojantiems, yra demokratiškai nesubrendusių tautų požymis. Ar tas būtų pritaikytina šių dienų Lietuvai, Jūs, čia gyvenantys, spręskite. Kanados ministeris pirmininkas Chretien, kaltinamas dėl pablogėjusios Kanados padėties, pasakė: "...Nė viena ar kita vyriausybė neišspręs jūsų problemų. Tikrai jūs patys".

Kiekvienos politinės idėjos pasekėjai, jei jie yra nuoširdūs, o ne kokie asmenys tik iešką sau naudos, tiki savo ideologijos teisingumu ir dėl to, norėdami savo tautai gero, nori, kad pagal jų ideologiją tauta ir tvarkytųsi. Atseit, nori paimti valdžią į savo rankas. Aš tikiu, kad Lietuvos tautininkų dauguma yra nuoširdūs idealistai. Mums nereikia toli dairytis. Mums tereikia prisiminti ir prisitaikyti mintis, skleistas Basanavičiaus, Kudirkos, Maironio, Smetonos, Vaižganto, plačių pažiūrų tautininkų dar labai ir su liberaliu atspalviu, žmonių, kurie pažadino lietuvių tautos laisvės idėją, sustiprino lietuvišką nacionalizmą.

Tautininkai, kaip partija nesusirišusi su jokiais internacionaliniais judėjimais, partija turinti praeityje toki skaičių didžiadvasių vyrų, yra tinkamiausia ideologija augti Lietuvos politiniuose dirvonuose.

Bet parlamentinėje demokratinėje sistemoje partiją pasirenka rinkėjai. Neužtenka mums patiems tikėti savo teisingumu. Rinkėjai turi tuo tikėti. 1918-1926 metų seiminėje Lietuvoje tautininkai buvo nesėkmingi, į Seimą pravedavo nedaug atstovų. Mano tėvas pasakodavo, kaip Antanas Smetona negalėjo suprasti, kodėl žmonės nebalsuoja už tautininkus. Jie tada nesuprato, kad

rinkėjai nėra kokie išprusę patriotai idealistai, o tik paprasti žmonės, daugiausia žiūrį ekonominių reikalų, o religiniai orientuoti - bažnyčios nurodymų. Turbūt sunku tikėti, kad Lietuvoje patriotiniai argumentai būtų rinkėjui svarbesni už ekonominius. Todėl tautininkai turi turėti labai aiškią ekonominę programą, žmonėms suprantamą, ir realią ekonominę politiką. Reikia programos pakelti gyvenimo lygį, programos, kuria rinkėjai tikėtų.

Lietuvos ir išeivijos tautininkai turi suglaudę gretas rasti priemonių pasiekti ir paveikti Lietuvos rinkėjus!

"...Yra pasaulis nuostabus, kurio neranda niekas", sako mūsų išeivijos poetas Nyka-Niliūnas. Niekas to pasaulio žmogui nėra davęs, o vis dėlto, jis jo vis ieško ir vis neranda... Turbūt prisimename Arabijos dykumų nuostabaus paukščio Fenikso mitą. Feniksas simbolizuoja nemirtingumą mylinčią tautą. Atėjus laikui ji žūna ant amžių aukuro, o iš pelenų vėl pakyla su pavasariška jaunyste, grumtis su naujais amžiais. Ar Lietuva dar dega ant praeities laužo? Ar ji jau yra pasirėngusi vėl pakilti ir ieškoti nuostabios ateities?

Tai priklauso nuo pačios tautos, nuo visos tautos, po pasaulį išsklidusios, į savo žemę grįžti norinčios, prie Nemuno pasilikusių, partizanais žuvusių, Sibire nukankintų. Poetas Justinas Marcinkevičius viename savo eilėraščių sako: "... Jei norime kalbėti apie tėvynę, pirmiausia žodį mirusiems suteikim". Kas šiandieninėje Lietuvoje kalba mirusių vardų?

Kai po kurio laiko vėl susirinksime, gal po kelių metų ar kokio dešimtmečio, gal Lietuva bus priartėjusi prie tos nuostabaus pasaulio vizijos...

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCINIO SĄJŪDŽIO LAIŠKAS ALGIRDUI BRAZAUSKUI

Didžiai Gerbiamas Ponas Prezidente,

Pribrendo Karaliaučiaus srities priklausomybės sprendimo klausimas. Antrąjį Pasaulinį karą laimėjusiems sąjungininkams patvirtinus Jaltos konferencijos (1945.II.4-11.) nutarimus ir sąjungininkų Kontrolės Tarybos (1945.VI.5.) Įstatymą Nr. 46, Potsdamo Konferencijos patvirtinimu (1945.VIII.2.) Prūsijos valstybė buvo likviduota tuo pagrindu, kad ji buvo Vokietijos militarizmo lopšys, amžių bėgyje dominavęs švėtimų žemių grobimais. Šiaur-rytinėje Rytprūsių dalis, dabar pavadinta Kaliningrado sritimi, buvo laikinai leista Sovietų Sąjungos pokario metu administravimui iki būsimos Taikos konferencijos.

Karaliaučiaus teritorija, užgrobtą Prūsijos valstybės pirmtakų kryžiuočių, likvidavus Prūsijos valstybę teisėtai priklauso jos seniesiems paveldėtojams lietuviams ir jų gentims. Per šimtmečius išlaikę tautinį tapatumą ir kultūrinės sąvybes, to krašto žmonės niekada neatsisakė savo tėviškių net būdami išblaškyti militarinės jėgos priemonėmis. Sovietų Rusijai tų žemių lietuviškumą įrodė Sovietų Mokslo Akademijos bendradarbis istorikas P.I. Kušneris (Knyšev) knygoje "Etničeskoje prošloje Jugovioostočnoi Prikaltiki" (Pietryčių Pabaltijo Etninė Praeitis), išleistoje Maskvoje 1951 m. ir pakartotinai "Minties" leidykloje Vilniuje 1991 m.

Lietuvos Respublikai atgavus nepriklausomybę, Rusija, išvirtinusi šaltojo karo kariauna ir tranzitu per Lie-

tuvos teritoriją, sudarys mirtiną pavojų nepriklausomybei ir nuolatinę grėsmę savitai tautinei egzistencijai. Okupacinė Rusija neturi jokio teisinio pagrindo kolonizuoti išžudytų ar ištremtų lietuvininkų sodybas atkeltais iš kontinento gilumos atėjūnais, kuriems svetima ta žemė, per šimtmečius aplaistyta lietuvių krauju ir prakaitu. Lietuvos vyriausybė neturi pateisinimo savo tyła legalizuoti nusiaubtos Mažosios Lietuvos grobio. Tarptautinė teisė nepripažįsta genocido priemonėmis sunaikinto etninio krašto imperialistiniams tikslams.

Pribrendo laikas Karaliaučiaus krašto priklausomybės sprendimui, nulemiančiam lietuvių tautos ateitį. Mažosios Lietuvos Rezistencinis sąjūdis, atstovaujantis tolimuose kontinentuose genocido nublokštų to krašto žmonių gilų rūpestį, atsišaukia į Lietuvos Respublikos vadovybę, Poną Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę imtis neatlaidžių pastangų, kad Karaliaučiaus sritis tarptautinės konferencijos būtų atkurta, kaip neatskiriama Lietuvos Respublikos žemė. Tokiu ryžtu ir pasišventimu buvo atgautas Klaipėdos kraštas, sostinė Vilnius ir laisvoji Lietuva. Ne sunki kova ir praradimas, bet atsiskyrimas teisės į gyvenimą prazu do tautos.

Su pagarba

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio valdyba;

Algis Rėgis, pirm., Ramūnas Buntinas, Ieva Jankutė, Vilius A. Trumpjonas, Martynas Buntinas, A.P.Bagdonas, sekr.

TAUTININKŲ REZOLIUCIJA

(Atkelta iš 3 psl.)

kolonizavo iš Sovietų Sąjungos gilumos atkelti gyventojai ir paverstas ištisa karine baze, pavojinga ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos saugumui. Potsdamo konferencija šį kraštą laikinai administruoti pavedė Sovietų sąjungai, kuriai subyrėjus, dabar "de facto" administruoja Rusija, į šį kraštą nebeturinti jokių teisių.

Projekte siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

- nesudaryti su Rusija jokių sutarčių, kurios reikštų Rusijos Federacijos suverenumo "de jure" pripažinimą šiam kraštui;

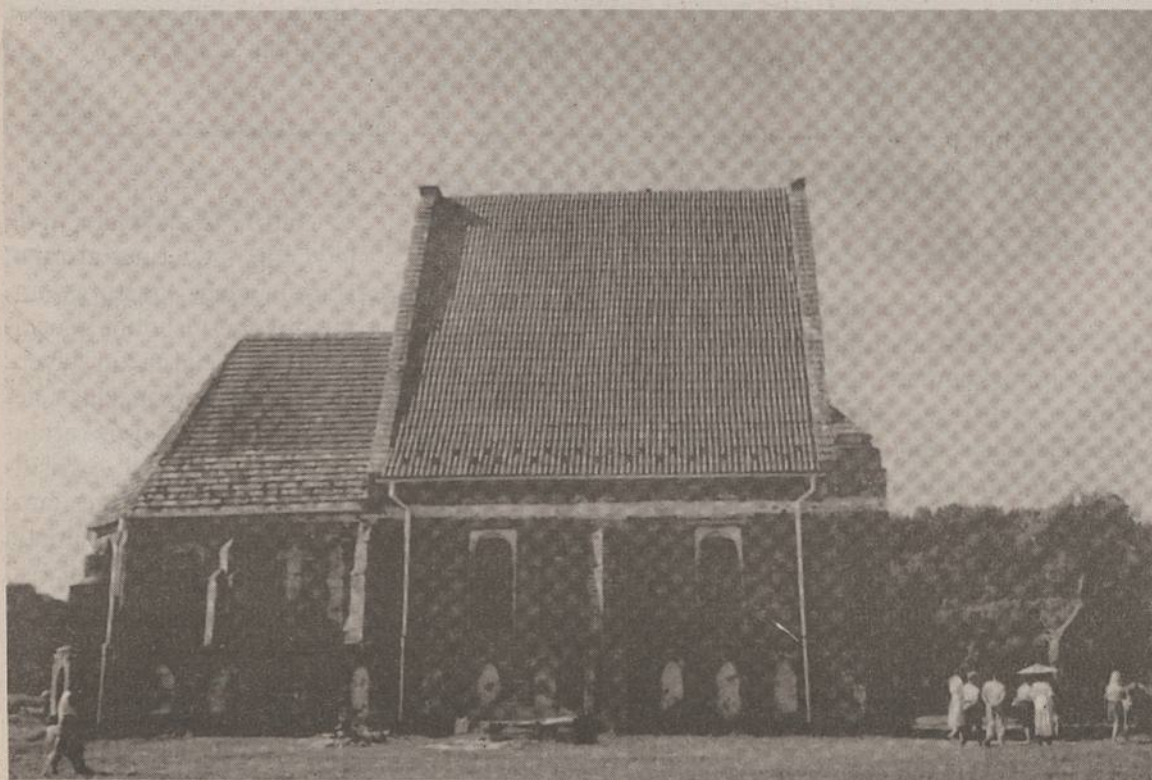
- politinėmis ir ekonominėmis priemonėmis remti Mažosioje Lietuvoje gyvenančių lietuvių pastangas išsaugoti tautinę tapatybę ir

teisę į lietuviškumo apraiškas;

- siekti Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo ir imtis iniciatyvos sukviesti tarptautinę konferenciją šio krašto likimui spręsti, atsižvelgiant į gyvybinius lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės interesus;

- įteisinti spalio 16-ąją, kaip Mažosios Lietuvos genocido atminties dieną.

Mitinge kalbėjusieji dr. R.Batūra, dr. A.Matulevičius, P.Cidzikas ir kiti priminė, kad šventvagiška šiandieną džiaugtis Tėvynės prisikėlimu, lengvabūdiškai pamirštant Karaliaučiaus krašto likimą. Lietuvos politikų abejingumas ir tyła - tai savotiškas nusikaltimas, kuris leidžia sukurti iliuziją, kad Mažoji Lietuva yra niekieno žemė. (LTS inf.)

Senoji Zapyškio bažnyčia ant Nemuno kranto.

L.Kulbienės nuotr.

Sukaktys, kurių neminime ...-2

APIE PANEVĖŽIO IR UKMERGĖS PARTIZANUS

Antanas Dundzila

1994.XI.10 DIRVOJE užsiminę apie partizaninio karo užuomazgos 50 metų sukaktį, šią temą vystome toliau. Ši kartą bus kalbama apie Panevėžio ir Ukmergės apylinkėse veiklą įžiebusius partizanus.

Ginkluota rezistencija prieš okupantą Lietuvoje prasidėjo 1944 metų vasarą. Frontui riedant į Vakarus, 1944 liepos 13 rusai užėmė Vilnių, liepos 27 Šiaulių miestą, o rugpjūčio 1 d. - Kauną. Rugpjūčio 3 d. Panevėžio rajone mūsų partizanai jau nukovė NKVD karinio dalinio Nr.43618 vyr. seržantą Čeličevą. Taip pat tą pačią dieną partizanai suruošė pasalas ir likvidavo Ukmergės apskrities Siesikų naikintoją Mecelį, kartu su tūlais Tarneusku ir Karpavičium. Tad 1944 rugpjūčio 3 d. įvyko patys ankstyviausi, čia žinomi, Lietuvos partizanų susirėmimai su okupantu bei jo kolaborantais. Taigi, Panevėžio ir Ukmergės apylinkių partizanams tenka pačių pirmųjų operacijų atestacija.

Galima klausti, kodėl Panevėžys ir Ukmergė, bet ne kokia kita, jau okupanto anksčiau užimta vietovė? Į šį klausimą paprasto atsakymo nėra. Žvelgiant plačiau, negalima nepaminėti kai kurių reiškinių, galėjusių turėti įtakos ankstyvam partizanų veikimui.

Br. Kviklys "Mūsų Lietuvoje" (II t., 474 psl.) apie Ukmergę rašo, kad jau 1831 m. sukilimo metu ten vyko įnirtingos kautynės tarp sukilėlių ir kazokų. Nepriklausomybės laikais sukilėliams ten buvo pastatytas paminklas. Taip pat 1941 m. iš Ukmergės bėgdami bolševikai pasižymėjo kalinių žudymu. Taigi vietos gyventojų istorinės žinios bei pirmosios okupacijos prisiminimai, galbūt, davė paskatą organizuotis, susiformavo "Žaliojo velnio" partizanų būriai.

Panevėžio gyventojai taip pat negalėjo būti pamiršę 1941.VI.26 d. prie cukraus fabriko bolševikų įvykdytų žudynių. Be to, čia partizanų veiklą įtaigojo didžiulis miškų masyvas, Žaliaja giria vadinamas. Vokiečių okupacijos metu, ypač 1943 - 1944 metų laikotarpyje, šiuose miškuose veikė bolševikų partizanai (šituos irgi reikėtų vadinti "banditais", tačiau esame įpratę segti jiems daug pagarbesnį prieš partizano pavadinimą), vietos gyven-

tojams padarę daug žalos. Praslinkus frontui, Žaliojoje girioje išivirtino Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) vyrai, ilgą laiką saugoję gyventojus nuo bolševikų teroro ir dominavo plačiose apylinkėse.

Jeigu Ukmergėje galima spėlioti apie gyventojams įdiegtą, 113 metų amžiaus istorijos pamoką, tai Žaliosios girios apylinkių partizanams tenka skirti partizaninio karo taktikai ypač tinkamą vietovę.

1994 m. pavasarį Lietuvoje išleistas "Laisvės kovų archyvo" Nr. 10 duoda apskiai medžiagos apie Panevėžio ir Ukmergės partizanų kūrimąsi. Šio leidinio istorikai gražiai pasidarbavo ruošdami tų įvykių santrauką. Tame pačiame "Archyve" atspausdinti partizanų Vyčio apygardos Briedžio rinktinės archyvinų dokumentų rinkinys bei partizano Sauliaus išlikęs dienoraštėlis.

1944 m. rugpjūčio mėnesį Deltuvos valsčiuje, Atkočių kaime, įvyko pirmasis žinomas Ukmergės apskrities LLA vadų susirinkimas. Iš šio laikotarpio sužinome apie du Lietuvos kariuomenės karininkus, tapusius pirmųjų partizanų vadais. Tai lt. Danielius Vaitelis ir kpt. Jonas Krikštaponis. Vyčio apygardos apimtyje tuo metu veikė apie 250 vyrų. Yra žinoma, kad 1944 m. pabaigoje į Panevėžio apylinkes nusileido 3 desantinės grupės, kurioms vadovavo lt. Antanas Šilas, Vladas Jazokas ir Steponas Girdžiūnas. Vėliau, šių grupių pagrindu, 1945 m. susikūrė LLA 3-ji Šiaurės apygarda.

LLA ginkluotą kovą prieš rusus pradėjo tuoj pat jiems įsiveržus. Formali LLA perėjimo į partizaninę veiklą data yra 1944 liepos 1 d. Tada LLA vadas lt. K.Veverskis - Senis susitiko su Šiaulių apygardos vadu lt. Adolfu Eidimtu - Žybartu ir jam perdavė karinės parengties įsakymą. Kurį laiką LLA vadovybė buvo susitelkusi Žemaitijoje, tuo metu dar vokiečių kariuomenės okupuotoje teritorijoje. 1944 rugpjūčio 23 d. duomenimis, Šiaulių apygardos štabui priklausė apie pusantro tūkstančio kovai pasirengusių partizanų, išsidėsčiusių kuopomis ir būriais po 20- 60 žmonių įvairiose vietovėse. Prisimenant anksčiau minėtą faktą, kad rusai Šiaulius užėmė lie-

pos 27 d., bent dalis iš anksto pačių lietuvių pastangomis paruoštų ginkluotų junginių jau veikė rusų užimtoje užfrontėje.

Šiai temai įdomūs ir būdingi yra partizano Boleslovo Eglinsko - Sauliaus dienoraštiniai užrašai. Tai kalendorėlyje kriptiškai sužymėti, inteligentiškai nusiteikusias ("...iš Petro per lažybas gavau "Sename dvare"; ...žydi žibutės"), religingo ("šv. išpažintis ir Komunija"), kartais ir pasilinksminančio ("...smarkiai gėrėm pas Stakėną"), Ukmergės apylinkės ūkininkaičio gyvenimai.

Panevėžio partizanų stovykloje ryto ruošia. Nuotrauką paruošė St.Bagdonavičius. Kadangi dalis vyrų jau be Lietuvos kariuomenės uniformų, išeitų, kad nuotrauka iš vėlesnių partizanavimo laikų.

1944 liepos 24: "Štai ir pirmieji raudonarmiečiai". Liepos 27 - bolševikų kareiviai su Namikiu priešakyje paėmė tėvą, apiplėšė namus... Liepos 28: "Grįžo tėvas, Ir vėl prasideda gyvenimas mirtyje". Liepos 29 tik

tai, okupanto skatinami, logiški.

Akimis įsisiurbiant į Sauliaus dienoraštį, reikia klausiti: kas Sauliui tuo laikotarpiu atrodė svarbiausia? Atsakymas paprastas: matomas okupanto teroras, jo paties

bei jo namiškių saugumas ir mobilizacijos grėsmė. Asmeniškai žiūrint, mobilizacijos grėsmė tuo metu turbūt buvo tas šiaudas, perlaužęs kupranugario nugarą - ypač tuo momentu pastūmėjęs jaunimą ginkluotis ir į miškus. Iš okupanto literatūros žinome ("Lietuviai kariai Didžiojo tėvynės karo frontuose", Mintis, 1967, - tpfu!), kad jau 1944 liepos 25 d. okupantas išleido mobilizacijos įsakymą.

Šie ir kiti duomenys partizaninį karą ne tik pateisina, bet ir iškelia į didvyriškumo epą. Čia dabar su didele pa-

LIETUVOJE PASIRODĖ PADIRBTI DOLERIAI

Pastaruoju metu Lietuvą užplūdo padirbtų užsienio valstybių pinigų banga. Spalio 26 dieną Ekonominių nusikaltimų tyrimo tarnybos (ENTT) vyrai "išėmė" šiais metais bene rekordinę padirbtų JAV dolerių sumą - 2300 - net 23 šimto dolerių vertės banknotus!

Ši istorija prasidėjo dieną anksčiau - spalio 25-ąją. Iš Vilniaus atvykęs pilietis T.K. (radiotechnikos įmonės savininkas) kauniškėn firmon "Vendra" atvežė 10 tonų metalo armatūros. Prieš dvi savaites šion firmon jis buvo atvežęs pirmąją "partiją", o pastarasis kroviny - "bauda" už pavėlavimą. Už armatūrą vilniečiui "Vendros" darbuotojas (pavadinkime jį X) su-

mokėjo 2300 JAV dolerių. Banknotais po 100 dolerių. Nieko neįtardamas T.K. grįžo į Vilnių ir tik ten pajuto kažką negero - pinigai atrodė įtartinos kokybės. Patikrino banke, abejonės pasitvirtino. Pinigai buvo padirbti. Kitą dieną T.K., paėmęs keturis banknotus padirbtų dolerių, su vairuotoju atvyko į Kauną ir iš "Vendros" sandėlių ėmė krauti armatūrą (kitus pinigus paliko draugams ir pranešė: "Jeigu negrįšiu, žinokite kur kreiptis ..."). "Vendros" darbuotojai nustebo: kodėl norima išsivežti jau parduotą armatūrą? T.K. "išdėjo" visą tiesą ir tą pačią dieną kreipėsi į policiją.

ENTT sulaukė pilietį X ir "išėmė" 23 vienetus 100 do-

lerių banknotų. Anot policijos dabuotojų, pinigai (1988 metų "leidimo") padirbti vidutiniškai: plika akimi atskirti sunkoka, tiesa, gelsvokas banknoto fonas, "įtartinas" prezidento Franklino paveikslas. Palietus ranka, jaučiasi gana prasta kokybė ir storas popierius.

Kaip aiškino pilietis X, doleriai - ne jo. Jis nurodė žmogų, iš kurio gavo pinigus. Kaip paaiškėjo, šio žmogaus Kaune nėra.

Priminsime: šiais metais išaiškinti 38 šimto JAV dolerių kupiūromis banknotai. Rekordinė suma buvo spalio 5 dieną pas pilietį S.J. - 700 dolerių.

Šiuo metu pilietis X sulaikytas, vyksta tyrimas.

Darius SĖLENIS (KD)

RUDENS DAINA

LIETUVIŲ DAINOS MENININKAI
AMERIKIEČIŲ MUZIKOS MOKYKLOJ

Vytautas Matulionis

1994 m. spalio 23 d., akinančiai giedrą ir šiltą rudens sekmadienį, The Cleveland Music School Settlement Faculty and Guest Artist Concert Series renginiai praturtėjo vertingu lietuvių dainos menininkų įnašu - koncertu. Šią muzikinę šventę suruošė jau keletą metų šioje mokykloje dainavimą dėstanti mezosopranas Aldona Stempužienė-Švedienė, akompanuojant pianistei Nancy Brittain ir Clevelando Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijos choras, vadovaujamas Ritos Klorienės, akomponuojant pianistui Jim Robinson. Koncertas įvyko Lester Glick rečitalių salėje, buvusiame šio turtingo "seno dvaro" salione. Klausytojų atsilankė apie 120.

Iš savo plataus repertuaro, Aldona Stempužienė atliko jau anksčiau girdėtus kūrinus. Jos dainavimas pasižymi smulkmenišku kūrinio pažinimu ir menišku muzikalumu. Solistė pradėjo ilgą rečitalyvu prasidedančią ariją

labai tiko.

Įdomiai sudarytoje šešių lietuvių kompozitorių grupėje "Prisijaukinsiu sakalą" (Jonas Švedas), "Ne margi sakalėliai" (J.Tallat-Kelpša), "Plaukia antelė" (V.Jakubėnas), "Aguonėlės" (J.Gruodis), "Užaugo berželis" (F.Bajoras) ir "Vai teka, bėga" (liaudies daina *a capella*), Stempužienė įtikinančiai atskleidė poetų ir muzikų vaizduočių sukurtus pasaulius: laisvo sakalo skriejimą, kuklios (bet sumanios!) antelės plaukimą "per vidų ežerėlio", gležnučių, vėjo glamonėjimų "ugniaspalvių" aguonėlių virpėjimą, berželio svyravimą ir vakarinės žvaigždės raudoną kvietimą savo seselėms kartu keliauti nakties skliautais.

Kaip ir visuomet, solistė meistriškai atliko Jono Švedo sunkią "Prisijaukinsiu sakalą". Ši daina domino drąsiais dramatiniais brūkšniais ir techniškai sunkiu, bet solistės lengvai išgautu ir išpūdingai panaudotu "bekūniu" -

na Stempužienė-Švedienė vis labiau sutvirtina jau seniai pastebėtus rimtos dainininkės duomenis. Su tikro menininko pasišventimu ji nuolat ieško naujų kelių savo dainos menui tobulinti ir... juos atranda.

Akompaniatorė Nancy Brittain jau seniai bendradarbiauja su soliste ir yra jos puiki muzikinė palydovė, gerai susipažinusi su daininin-

Berthier "Sanctus". Abi giesmės skambėjo puikiai, antroje tvirtai įsijungiant ir solistui Edui Kijauskui.

Balsingas choras koncertą apvainikavo penkiomis sumaniai aranžuotomis lietuvių liaudies dainomis: "Aviža prašė" (A.Mikulskis), "Oi liūdnas, liūdnas" (St.Šimkus), "Buvo dūda Vilniuj" (J.Tamulionis), "Aik, aželi, undenia" (J.Tamulionis) ir

dailiai pajvairinusią šią dainą švelniu solo, dvelkė lietuviams įgimtu liūdesiu, nenukalšinamu ilgesiu. Ką gi galima būtų prikišti linksmajai J.Tamulionio "Buvo dūda Vilniuj"? Ničnieko! Šios dainos siauruose slinkties rėmuose bepriekaištingai pynėsi ir taiklūs žodžiai ir nesudėtinga melodija. Choras, paklusnus dirigentės lakiai vaizduotei, lengvai išsprendė

Dievo Motinos parapijos choras koncerto metu. Diriguoja Rita Klorienė.

V.Bacevičiaus nuotr.

kės interpretaciniais poliniais, dainuojamų kompozitorių stiliais. Ir šiame koncerte pianistė buvo labai atidi solistės siekiams.

Antrąją koncerto dalį atliko Dievo Motinos parapijos choras. Choristai į sceną žengė salės taku per publiką, giedodami pakilios nuotaikos giesmę, palydimą šventiškai skambančiais varpeliais. Jie atrodė šauniai: vyrai pasida-

"Linai" (J.Juozapaitis). Šiose dainose Dievo Motinos parapijos choras buvo paklusniu balsiniu instrumentu lengvai valdomu griežtų muzikinių reikalavimų dirigentės Ritos Klorienės. Jos taupūs mostai buvo stropiai sekami, jų autoritetingi reikalavimai tiksliai išpildomi.

"Aviža prašė" buvo smagiai sudainuota spartesniu, nei anksčiau girdėtu, tempu

ši muzikinį "galvosūkį". Chorinė drausmė šioje dainoje buvo pavyzdinga. Tamsesnių nuotaikų "Aik, aželi, undenia" (J.Tamulionis) savo tarmiškumu, užsispyrusiai kantriui raginimu "aželiui" eiti gerti "undenia" buvo ir pati "keisčiausia" šio koncerto chorinė daina ir pati įdomiausia.

Paskutinioji koncerto daina "Linai" (J.Juozapaitis)

Aldona Stempužienė ir Rita Klorienė po koncerto.

V.Bacevičiaus nuotr.

"Ahi! che Forse Ai Mie Di" iš Luigi Cherubini operos **Demofonte**. Šioje arijoje Stempužienė jausmingai išryškino nepermaldaujamo likimo audrų blaškomos moters-dukters-žmonos-motinos vaidmenį. Septyniuose ispanų liaudies dainose **Siete Canciones Populares Españolas** (Manuel de Falla) - "El Paño Moruno", "Seguidilla Murciana", "Asturiana", "Jota", "Nana", "Cancion", "Polo" - dainininkė buvo visiškai ispaniško jausmo sukūrių malonė. "Ispaniškiausiai" skambėjo "Jota", "Cancion" ir "Polo" - paskutinioji žaizaravo ypač ugningais meilės kančių garsais. Solistės gilūs, tamsūs tonai šioms dainoms

nežinia kur prasidedančiu ir kur pasibaigiančiu - pianissimo. Panašaus pianissimo buvo ir *a capella* "suraudotoj" liaudies dainoj "Vai teka, bėga". Felikso Bajoro "Užaugo berželis" skambėjo "kaimiškai" - lyg būtų dainuojama brendant per rasotas pievas, jausmams krūtinėje neišsitenkant. J.Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai" buvo mažiau sėkminga. Nuotai kinga J.Gruodžio "Aguonėlės", trapiu grakštumu toli pranokusi kitas šio koncerto solines dainas, buvo žavi. Tai žodžio ir muzikos meilės įkvėptas vaisius. Ji buvo pastebimai "prie širdies" ir pačiai solistei ir klausytojams. Kiekviename koncerte Aldo-

Po sėkmingo koncerto solistę Aldoną Stempužienę gėlėmis apdovanoja choristas Mečys Aukštuolis.

V.Bacevičiaus nuotr.

binę tamsiais kostiumais, baltais marškiniais ir tautiniais kaklaraiščiais, o moteris baltomis bliuzėmis, ilgais juodais sijonais, susijuosusios margaspalvėmis juostomis, pasipuošusios gintarais - visi giedriais veidais. Pradžiai jie sugiedojo V.Daukšos "Sveika Marija" ir Jaques

su tikrai gražia pabaiga. Čia reikia pridurti, kad šioje dainoje žodis "prašė" programoje išverstas į "asked", skambėtų tiksliau pakeistas į "begged", nes čia aviža ne tiek "prašo", kiek primygtinai "maldauja". Stasio Šimkaus "Oi liūdnas, liūdnas" su soliste Virginija Mulioliene,

skambėjo beveik sutartiniai. Tai švelniai priekaištaujantis-pašiepiantis vyrų-moterų šelmiškas pokalbis-ginčas, nei vienai pusei nenorint nusileisti. Joje buvo gera proga išgirsti vyrų ir moterų balsus atskirai. Jie vienas kitam nei nusileido, nei vienas (Nukelta į 7 psl.)

GRAŽUS LIETUVIŲ FONDO POKYLIS CHICAGOJE

Edvardas Šulaitis

Lietuvių Fondo metinis balius šiemet įvyko naujoje vietoje - Pausulio lietuvių centro pokylių salėje, spalio 29 d. ir sutraukė gana didelį dalyvių būrį - didesnę negu tuomet, kada jie buvo rengiami pas amerikiečius. Nors ankstesnės patalpos gal buvo gražesnės išoriškai, tačiau ši kartą naujoje vietoje nebuvo nusileista anai, ypačingai, kuomet Lietuvių Jaunimo Centro salę puikiai išpuošė ir ją tinkamai paruošė šiai nelinei puotai.

Ši kartą buvo apsieita be ilgų kalbų, kurių kartais netrūkdavo panašaus tipo renginiuose. Ši kartą pasitenkinta prel. Juozo Prunskio trumpa, bet prasminga invokacija, kurią vaizdingai per-

davė garbingo amžiaus sulaukęs šis didelis Lietuvių Fondo rėmėjas. Jis meldė Dievą palaiminti visus Fondo vadovus, o taip pat ir visus, kurie remia šią organizaciją. Po skanios ir turtingos vakarienės, programą pradėjo jaunoji Ramona Steponavičiūtė, kuri pakvietė Fondo Tarybos prim. Mariją Remienę ir pelno skirstymo komisijos prim. Dainą Kojelytę prie mikrofono. Pirmoji kalbėjo M. Remienė, kuri trumpai nupasakojo Fondo persikėlimą į naują vietą (jis dabar įsikūręs tame pačiame Pasaulio lietuvių centre). Tada D. Kojelytė perskaitė stipendininkų pavardes, o M. Remienė įteikė čekius mokslus einantiems jaunuoliams, kuriems

Lietuvių Fondo pokylyje, įvykusiame spalio 29 d. Pasaulio Lietuvių centre Lemonte, įteikiamos stipendijos studentams. Įteikia LF Tarybos pirmininkė M. Remienė, dešinėje - Pelno skirstymo komisijos pirmininkė Daina Kojelytė. Ed. Šulaičio nuotr.

Lietuvių Fondo stipendijas gavusiųjų studentų dalis per LF pokylį spalio 29 d. Lemonte. Ed. Šulaičio nuotr.

buvo paskirtos Fondo stipendijos.

Šiame pokylyje asmeniškai dalyvavo 17 tokių stipendininkų, kurie čia asmeniškai gavo čekius. Štai jų sąrašas: Ramūnas Korsokas, Loreta Mačanskaitė, Alda Mikučiauskaitė, Gintas Mikučiauskas, Irena Kvantaitė, Renata Kvantaitė, Venta Norvilaitė, Aras Norvilas, Aidis Palubinskas, Tadas Misiūnas, Jurgita Sedienė, Rasa Stasiulytė, Dalia Satkauskaitė, Dovilė Šutinaitė, Gintaras Vaitkevičius, Karilė Vaitkutė, Tomas Vilimas. Reikia pažymėti, kad beveik visi šie jaunuoliai yra ne taip seniai atvykę iš Lietuvos.

Šioje vietoje norisi pažymėti, kad Lietuvių Fondas iš 1993 metų pelno yra paskyręs 15 tūkst. dolerių Vasario

16-sios gimnazijos moksleiviams, 6 su puse tūkst. UICC lit. katedros 8 studentams, 46,450 dol. studentams iš Lietuvos ir 16,000 dol. kitų mokslų ir kitose valstybėse studijuojantiems (įskaitant ir JAV gyvenančiuosius).

Paskutinis prabilo Lietuvių Fondo valdybos prim. Stasys Baras, kuris padėkojo visiems atėjusiems į šią derliaus šventę. Jis kvietė visus, ypačingai jaunus žmones, išjungti į Fondo narių eiles. Kalbėtojas pristatė garbingus svečius: Vilniaus arkatedros kleboną ir Vilniaus kunigų seminarijos

rektorius prel. Kazimierą Vasiliauską, garbės konsulą Čikagoje Vaclovą Kleizą, PLB val. pirmininką Bronių Nainį, JAV LB Krašto valdybos prim. Reginą Narušienę, Fondo kurėją dr. Antaną Razmą. Taip pat dėkojo daug nusipelnusiems Alei Steponavičienei ir LF jaunimui, kuirs puošė salę.

Šis gražus pokylis buvo baigtas šokiais, kuriems grojo S. Gylis vedamas "Žiburio" orkestras. Svečiai dar ilgai linksminosi ir šnekučiavosi ir tik po vidurnakčio skirstėsi į namus.

Dr. VAINUTIS VAITKEVIČIUS PASKIRTAS Į VALSTYBINĘ VĖŽIO PATARIAMĄJĄ TARNYBĄ

Prezidentas Clinton 1994 m. rugsėjo 30 d. paskelbė apie trijų naujų narių paskyrimą į Valstybinę vėžio patariamąją tarybą, kuri buvo įsteigta 1971 metais. Tarybos pagrindinis tikslas patarti Valstybinio vėžio instituto direktoriui ir Sveikatos ir žmonių aptarnavimų sekretoriui moksliniuose reikaluose, parinkti projektus, kurie yra finansuojami Valstybinio vėžio instituto. Patariamąsios tarybos nariai paskirti šešiams metams.

Dr. Vainutis K. Vaitkevičius yra Michigano vėžio fondo prezidentas. Fondas

netolimoje praeityje sujungė The Meyer L. Prentis Didžiojo Detroito vėžio centrą su Wayne valstybiniu universitetu ir Detroito medicinos centru. Vėžio gydymo vaisiais ekspertas Dr. Vaitkevičius baigė mediciną 1951 metais J.W. von Goethe universitete Frankfurte ir yra vidaus medicinos ir onkologijos specialistas.

Kiti du nariai yra Dr. J. Michael Bishop iš Kalifornijos, gavęs 1989 metais Nobelio premiją medicinoje, ir Dr. Philip S. Schein iš Pensilvanijos.

Saulius Šimoliūnas

RUDENS DAINA

(Atkelta iš 6 psl.)

kitą nustelbė, bet kartu dariniai užbaigė šią gaivią muzikinę popietę.

Chorui akompanavęs Jim Robinson mikliai prisitaikė

prie besikaitaliojančių dainų nuotaikų. Jo rankose pianinas skambėjo ne kaip nepriklausomas solo instrumentas, bet kaip svarbi ir neatskiriamai dainuojamo kūrinio dalis.

Rita Kliorienė ir koncerto akompaniatoriai Nancy Brittain ir V. Bacevičiaus nuotr.

Choro dainavimas paliko labai gerą įspūdį. Mažesnė, bet skambesio atžvilgiu palankioji patalpa balsai plaukė laisvai ir gana išlygintai (labai praverstų dar bent trejetas gerų tenorų). Nors skaičiumi nedidelis, choras yra pajėgus, lankstus, tvirtas intonacijose, tikslus įstojimuose ir švarus užbaigose. Tai pasididžiavimo vertos ypatybės.

Šiame koncerte labiausiai domino ne pasaulinio garso kompozitorių kūriniai, bet lietuviškos dainos, jų įvairumas, kompozitorių - aranžuotojų priemonių savitumas, dainose atsispindinti ir slegianti pilka kasdienybė ir šventiškas - žmogiškas džiaugsmas. Šis sėkmingas koncertas buvo puikus lietuviškos dainos pristatymas amerikiečiams (nors jų buvo nedaug), kartu primenantis ir mums, kokios derlingos yra lietuviškos dainos dirvos, koks turtingas mūsų dainos lobynas.

1994.XI.4

AMERIKOS LIETUVOS VYČIAI REMIAMEDIKUS LIETUVOJE

Kun. Leonas Jakimavičius, naujas klebonas šv. Mergelės Marijos Kirkščių Pagalbos parapijoje Alytuje atidarys savo dantų kliniką. Lietuvos Vyčių padalinys, "Pagalba Lietuvai" išsiųs 16-tąjį talpintuvą jo parapijai šių metų spalio 13 d. iš World Medical Relief Inc., įstaigos Detroite. Tame talpintuve bus įdėta dantistų kė-

dė, rentgeno (X-ray) aparatūra, grąžtai ir įvairūs dantų kabineto įrenginiai (equipment). Tai pat iš Catholic Medical Mission Board iš New Yorko yra gauta 20 dėžių vaistų - kurių vertė yra virš \$445,000. Šio talpintuvo vertė sieks virš milijono dolerių.

Regina Juškaitė

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOJE

Apie tautininkų veiklą iš Vilniaus praneša LTS sekretorius R. Giliauskas

* Tautininkų sąjungos pirmininkas R. Smetona dalyvavo populiariojo savaitinio Lietuvos radijo laidoje "Lietuva ir pasaulis", kurioje buvo išdėstyta pozicija dėl Karaliaučiaus krašto ateities, Čėčėnijos Respublikos įvykių, Lietuvos konservatorių organizuoto ekonominio referendumo pasekmių ir Lietuvos politinių jėgų išsidėstymo. Taip pat dalyvauta spaudos konferencijoje ir Lietuvos televizijos laidoje partijoms ir politikams. Pastarojoje, dalyvaujant Demokratinės darbo ir Socialdemokratų partijų atstovams, vyko diskusija apie Lietuvos partijų vienybės prielaidas ir politinių jėgų atstovavimą. R. Smetona kritiškai vertino DDP veiksmus politikos ir krašto ūkio tvarkymo srityse, tuo pačiu laikydamas šią partiją priežastimi, dėl kurios šiandien dar nepasiektas politinių jėgų veiksmų vieningumas. Antra vertus, nenormaliu reiškiniu laikytina ir tai, kad vienos partijos vadovas atstovauja visas opozicines partijas, kurių nuostatos vienu ar kitu klausimu nevisada sutampa su Tėvynės santaros vardu reiškiamu nuomone. Opozicijos partijų reiškiamą bendrą nuomonę kuriuo nors politikos klausimu neturi būti suprata kaip šių partijų nepakankamo savarankiškumo požymiu.

* Tautininkų sąjungos valdyboje svarstytos DDP pasiūlytos Konstitucijos pataisos dėl žemės pardavimo, Seimo narių skaičiaus ir savivaldybės tarybos rinkimų periodiškumo. Nutarta, kad siūlomų Konstitucijos pataisų dėl žemės pardavimo juridiniams asmenims, Seimo narių skaičiaus sumažinimo ir savivaldybių tarybų kadencijos pailginimo idėjai iš esmės pritarti, tačiau tai daryti po artimiausių Seimo rinkimų, pasikeitus politinių jėgų santykiui.

* Tautininkų sąjungos valdyba, atsižvelgdamas į susiklosčiusią padėtį taip pat nutarė, kad Seimo rinkimuose Kaišiadorių rinkiminėje apygardoje Tautininkų sąjunga nedalyvauja.

* R. Smetona sveikino Lietuvos šaulių sąjungą jos įkūrimo ir veiklos jubiliejaus proga, nuo Tautininkų sąjungos šaulių sąjungos pirmininkui R. Mintautui buvo iškilmingai įteiktas Prezidento A. Smetonos portretas.

* Lietuvių tautininkų sąjungos frakcija Seime paskelbė pareiškimą "Dėl gy-

ventojų išiskolinimų ir krizinės padėties darbininkų bendrabučiuose". Jame teigiama, kad nežiūrint propagandinių Vyriausybės patikinių apie neva pasiektą ekonomikos bei realiųjų pajamų stabilizavimą, žmonėms vis sunkiau pakelti skurdą, neviltį dėl rytdienos, nuolatinį pavojų prarasti turėtą butą, netgi kambarį buvusiam įmonės ar įstaigos bendrabutyje. Daugeliui šeimų gaunamų mažų atlyginimų, varganų pensijų ar socialinių pašalpų neužtenka užmokėti už pabrangusią elektrą, dujas, šilumą, šaltą ir šiltą vandenį bei kitas komunalines paslaugas. Dėl to auga skolos komunalininkams, energetikams. Pavyzdžiui, vien Panevėžyje iš 21000 butų, kuriuose gyvena per 53000 gyventojų, susidarė daugiau nei 760000 Lt. dydžio skola, kurią patys gyventojai vargu ar galės kada nors sumokėti.

Neįtikėtina bloga padėtis susidarė buvusiuose darbininkų bendrabučiuose, kurių dauguma šiandien yra perduoti savivaldybėms. Juose ir netgi prie jų buvo priregistruoti visiškai negyvenantys bendrabučiuose žmonės, su gyventojais nesudarytos sutartys, dėl ko šiandien daugeliui neaiškus jų teisinis statusas, pareigos, turtinė atsakomybė. Šie bendrabučiai lėtai privatizuojami, juose gyvenančios socialiai remtinės arba asocialios šeimos visiškai nemoka jokių mokesčių.

Šis pareiškimas laikytinas oficialiu paklausimu Vyriausybei, kurios atmetima socialinė politika sukūrė skolininkų ir bendrabučių problemas.

* Spalio mėn. tautininkai kartu su kitomis dešiniosiomis partijomis priėmė pareiškimą dėl Vyriausybės patvirtintų karinio tranzito taisyklių ir susitarimo su Rusija rengimo. Pareiškime teigiama, kad Lietuvos pareigūnai, nepaisydami argumentų, neapsiribodami patvirtintomis karinių krovinių vežimo taisyklėmis, kuriose yra esminių trūkumų, dar rengia ir specialų susitarimą su Rusija dėl jos nuolatinio karinio tranzito per Lietuvą. Taisyklėse neginamos Lietuvos Respublikos teisės ir nepaisoma jos gyvybinių saugumo interesų. Šios taisyklės neturi būti pradėtos taikyti ir Vyriausybė privalo jas neatidėliodama iš esmės pataisyti.

Pirma, iš Taisyklių būtina išbraukti straipsnį dėl

kitų valstybių karo lėktuvų skraidymų Lietuvos oro erdve, kad Lietuvos oro erdvė - o tuo pačiu ir teritorijos kontrolė - nebūtų perduotos Rusijos karinėms žinion. Antra, Taisyklės būtina pataisyti taip, kad viskas būtų sureguliuota tik jose, be jokių nuorodų į dvišalį valstybių susitarimą, kuris yra ne tik nereikalingas, bet ir žalingas Lietuvai. Trečia, karinių krovinių vežimui geležinkeliu leidimų išdavimo procedūrą būtina pakeisti nustatant, kad kita valstybė, norėdama, jog jos karinis kroviny būtų vežamas tranzitu per Lietuvą, kiekvieną kartą privalo kreiptis į Lietuvos Vyriausybę savo prašymo bei išipareigojimo nota ir gauti vienkartinį Lietuvos Respublikos sutikimą atakomąja nota.

* Spalio 13 d. Tautininkų sąjungos frakcijos pasiūlytu vardiniu balsavimu Lietuvos Seimas ratifikavo draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartį su Lenkija. Dar Seimo posėdžio išvakarėse Tautininkų sąjungos valdyboje buvo nagrinėtas šis klausimas ir nutarta nepritari sutarties ratifikavimui. Svarstant sutartį Seime, prieš jos ratifikavimą pasisakė demokratų frakcijos vardu V. Petrauskas, Laisvės frakcijos seniūno pavaduotojas P. Jakučionis, Centro sąjungos pirmininkas R. Ozolas, Tautininkų sąjungos frakcijos vardu kalbėjęs M. Treinys teigė, kad visos nuo XIV a. iki šiol Lietuvos su Lenkija sudarytos sutarys Lietuvai nebuvo naudingos. Iš pastarosios sutarties teksto galima suprasti, kad 1920-1939 m. Lenkijos įvykdytas Vilniaus ir Lietuvos dalies okupavimas buvęs teisėtas.

Tautininkai nepritarė ne bendradarbiavimui su Lenkija, bet tokiam sutarties tekstui.

Seimo 36 nariai priėmė pareiškimą, kuriame sakoma, kad Vilnius ir jį supanti teritorija 1920-1939 m. nuo Lietuvos buvo atplėsta jėga ir kad Lietuva niekada nepripažino šios teritorijos kontrolės, kurią vykdė Lenkijos valdžia, nei atplėstos teritorijos įjungimo į Lenkijos sudėtį. Todėl Lietuvos-Lenkijos sutartis ar atskiri jos straipsniai negali būti interpretuojami priešingai.

Sutarties ratifikavimo dieną Seimo ir Tautininkų sąjungos valdybos narių grupė nuvažiavo į Rusų kapines nusilenkti čia palaidotų 1919-1921 m. Lietuvos lais-

vės kovose žuvusių karių atminimui ir padėjo ant kiekvieno žinomo ir nežinomo kareivio kapo gėlių kaipo atsiprašymo ženklą už dabartinių politikų daromas klaidas.

* Spalio 18 d. Demokratų partijos ir Lietuvių tautininkų sąjungos frakcijos paskelbė pareiškimą dėl veiksmų koordinavimo. Konstatuodamos, kad Seimo daugumos, Vyriausybės bei Respublikos Prezidento veiksmai, jų vykdoma vidaus ir užsienio politika yra neefektyvi, mažina valstybės saugumą ir stabilumą, dažnai tampa pavojingais Lietuvai ir jos atečiai ir matydamos, kad kryptingai menkinamas Seimo - demokratijos garanto autoritetas ir reikšmė, siauriamos Konstitucijos jam garantuotos funkcijos, nutarė iš esmės pertvarkyti ir suintensyvinti kai kurių opozicinių frakcijų veiklą, geriau koordinuoti jų veiksmus.

Seimo Demokratų partijos ir Lietuvių tautininkų sąjungos frakcijos pareiškė, kad, siekdamas iš esmės taisyti susidariusią padėtį, sutartaria derinti savo veiksmus Seime, keistis turima informacija ir atstovauti viena kitą.

Tuo pačiu pakvietė kitas opozicines Seimo frakcijas paremti šį pareiškimą ir vienytis.

* Prengti ir Spalio 26 d. visuomenės informavimo priemonių atstovams pristatyti "Tautininkų sąjungos siūlymai tautai ir valsybei stiprinti. Neatidėliotini veiksmai" bei šio dokumento rengėjų grupę. Numatyta, kad

artimiausiu metu dokumento brošiūra pasiektų tautininkų skyrius bei valdybas. Tikslinga minėtus siūlymus panaudoti rengiant rajonuose ir miestuose savivaldybių tarybų rinkimines tautininkų programas, apimančias vietines problemas ir pateikiant visuomenei tautininkų nuostatas toms problemoms spręsti.

* LTS valdybai įteiktas Lietuvos laisvės varpininkų draugijos ir kitų organizacijų 1994.09.30 kreipimasis prašymas remti kompensavimo už ištremtų Lietuvos piliečių neapmokėtą darbą idėją. Valdyba pritarė, kad už sovietinės okupacijos padarinius Lietuvoje, įskaitant ištremtų Lietuvos piliečių neapmokėtą darbą, teisingumas privalo būti atstatytas kompensavimu, kurio dydis, būdai ir forma yra kompetentingų institucijų žinioje. Apie tai ir visuomenės didžiosios dalies nuskurdinimą mitinge prie M. Mažvydo bibliotekos Vilniuje kalbėjo monsinjoras A. Svarinskas, Tautininkų sąjungos ir frakcijos Seime atstovai R. Smetona, K. Uoka, L. Milčius ir kiti.

* Įsisteigė Salantų ir Šilavoto skyriai, sudaryta Kretingos rajono valdyba. Steigiasi Gaižaičių, Juodeikių, Kepalių, Gaščiūnų, Kriūkų, Mindaugių, Skaistgirio skyriai Joniškio rajone ir Uliūnų, Nevėžio ir Karsakiškio skyriai Panevėžio rajone.

* Seimo Tautininkų sąjungos frakcijos ir valdybos nariai susitiko su Tauragės, Skaudvilės, Batakių, Šilalės, Prienų, Šilutės ir kitų rajonų, miestų bei kaimų visuomene, tautininkais.

RINKIMŲ "SPEKTAKLIS" KAIŠIADORYSE NEĮVYKO

Numatytieji lapkričio 13 -ąją Seimo nario rinkimai Kaišiadorių rinkiminėje apygardoje rinkimai neįvyko, nes vienintelis Vyriausiosios rinkimų komisijos įregistruotas kandidatas Liudvikas Sabutis pareiškė atšaukęs savo kandidatūrą.

Kaip žinoma, VRK spalio 14-ąją įregistravo tik jokiai politinei partijai nepriklausantį "Lietuvos aidą" juriskonsultą Liudviką Sabutį.

Likus kiek daugiau nei 15 dienų iki rinkimų - įstatymo numatytojo galutinio apsisprendimo termino - L.Sabutis paskelbė pareiškimą Vyriausiajai rinkimų komisijai, kuriame "protesto vardu" atsisako dalyvauti "organizuotame lapkričio 13 d. spektaklyje-balsavime" ir atsiima savo kandidato pareiškinį dokumentus bei pini- ginį užstatą.

Be kita ko pareiškime pažymima, kad "eiliniame rin-

kimų ture būtų galima dalyvauti tik tuomet, jeigu Kaišiadorių rinkiminėje apygardoje būtų įregistruoti kitų politinių organizacijų ar partijų pretendentai į Seimo narius ir tie rinkimai būtų paskelbti 1995 m. kovo mėn. kartu su rinkimais į savivaldybes, būtų sudrausminti vietos valdininkai, trukdantys laisviems rinkimams". Kaip žinoma, būtent tokie siūlymai buvo minimi praėjusią savaitę paskelbtame opozicijos lyderio Vytauto Landsbergio pareiškimė.

L.Sabutis taip pat paragino numatytąsias rinkimams išleisti lėšas - 65 tūkstančius litų - išdalinti Kaišiadorių rajono ir Elektrėnų miesto varguomenei ir vaikams.

(BNS)

Skaityt ir platinkit
DIRVA

TROJOS ARKLYS

Vladas Vijeikis

Šiuo laiku daug nervų ir kraujo gadinama dėl Rusijos kariuomenės tranzito per Lietuvą. Deramasi su rusais. Surašytos labai biurokратиškos taisyklės. Įvairūs ekspertai ir šiaip nieko nežinantys svarsto ir ginčijasi. Per radiją gali išgirsti profesorių, labai aiškų rusofilą, kuris vadinas politologu (įdomus titulas), visomis keturiomis priitariančių tranzitui. Esą čia toks gražus dalykas. Kareivėliai

atsitikimas, bet ne taip, kaip sovietai aiškino. Tas karys paprasčiausiai dezertyravo. Bet tai buvo viena iš priežasčių.

Dabar tarkime, kad tranzitinis traukinys sustoja kur nors laukuos. Keli ruseliai iššoka ir išbėgioja pakrūmiais. Lietuva būtų apkaltinta pagrobimu. O kodėl ne. Lietuviai jau taip darė. Ir joks tarptautinis teismas nesiėmė apkaltinimo išaiškinti.

Moderniškas Trojos arklys (Rusijos tranzitas per Lietuvą)

važiuoja per Lietuvą, žiūri į gražiąją mūsų tėviškėlę ir sustoja Kaliningrade. Pavadinimas tiesiog šiurpą kelia. Vis tai sovietiškos atorūgos.

Rusofilai užmiršta istoriją arba jos visai neboja, nors ji netokia tolima. Kada Lietuvoje buvo įkurtos sovietų kariuomenės bazės irgi atrodė labai švelnus ir nekaltas reikalas. Ypatingai tuo džiaugėsi komunistai. Kada Sovietų Rusija brutaliai pateikė ultimatumą, tai viena priežasčių buvo, kad Lietuva pagrobė sovietų kareivį. Labai gerai išaiškinta, kad buvo toks

Kaliningrado klausimas iš viso labai keistas. Visiškai svetimoje teritorijoje rusai sėdi jau pusšimtį metų. Bet tai jiems įprasta. Rusai Lietuvą laikė po savo botagu šimtą penkiasdešimt metų.

O kodėl rusai taip įkyriai reikalauja tranzito? Juk daug paprasčiau galima būtų viską gabenti iš Petrogrado jūra. Būtų net pigiau. Bet rusiškas dvigalvis erelis žvalgosi į visas puses, kur galėtų ką paglemžti.

Trojos arklys esą buvęs medinis, o rusiškas ant ratų

(Atkelta iš 2 psl.)
naftos produktų sandėlio gaisro žuvo 455 žmonės.

* Kambodžijos karalius Sihanouk išpėjo užsienio turistus nelankyti jo valstybės. Nesenai buvo rasti trijų svečių kūnai: anglo, australo ir prancūzo. Jie komunistų teroristų buvo pagrobti liepos mėn.

* Rusijos prezidentas Jelcinas atleido iš pareigų gynybos viceministrą gen. Burlakovą. Jis kaltinamas vieno žurnalisto nužudymo sąmokslu.

* Šiaurės Korėja pasigyrė sustabdžiusi dviejų branduolinių reaktorių statybą, kaip ji pažadėjo derybose su JAV.

* Ukrainos prezidentas Kučma pasirinko naują vicepremierę Viktorą Pinzeniką ir pavedė jam vykdyti Ukrainos ekonomines reformas.

* Europos sąjungos parlamente yra 567 nariai. Parlamento pirm. vokietis, socialdemokratas, bando suvaržyti išlaidas kelionėms po visą Europą. Parlamento komitetams patarta posėdžiauti tik Briuselyje, Strasburge ar Liuksemburge ir tik vieną posėdį šaukti kurioje kitoje vietoje. Delegacijos į dar

Iš visur apie viską

Sąjungai nepriklausančius kraštus paprastai turi apie 20 seimo narių, 20 tautojų ir 20 vertėjų. Jų kelionės pareikalauja daug lėšų. Pirminkas planuoja sutaupyti apie 4 mil. dol.

* Bulgarija ruošiasi gruodžio 18 parlamento rinkimams. Prasidėjo masinės demonstracijos, protestai, boikotai, smurto veiksmai. Manoma, kad rinkimus laimės "reformuoti komunistai".

* Komunistinėje Kinijoje prasidėjo varžytinės dėl tautos vado Deng Xiaopingo vietos. Šalį valdo trys partijos nariai: prezidentas Jiang Zemin, kuris yra ir partijos gen. sekretorius, premjeras Li Peng ir ekonominės reformos vadas, vicepremieras Zhu Rongji.

* Vatikano žinių tarnyba paskelbė spalio 25 d., kad tarp Vatikano ir Palestinos Laisvinimo organizacijos užmegsti "oficialūs ir nuolatiniai" ryšiai. Paaiškinta, kad tie ryšiai nėra tas pats kaip "diplomatiniai ryšiai", kurių dar nėra. Palestinoje yra apie 50,000 krikščionių. Vatika-

nas jau seniai laikosi nuomonės, kad šalia saugaus Izraelio turėtų būti ir tėvynė palestiniečiams, o Jeruzalė turėtų būti specialus miestas su teisėmis žydams, musulmonams ir krikščionims.

* Haiti prezidentas Aristide paskyrė ministru pirminku vietinį biznierių Smarck Michel, kuriam pavesta pravesti ekonomines reformas.

* Slovakijoje pravestas referendumas dėl kyšininkavimo ir korupcijos sustabdymo nedavė rezultatų, nes dalyvavo vos apie 20 nuoš. balsuotojų.

* Pietų Afrikoje trys juodi jaunuoliai nuteisti kalėti 18 metų už jaunos baltos amerikietės Amy Biehl nužudymą. Ironiška, kad ji buvo nuvykusi Pietų Afrikon kaip kovotoja už juodųjų teises.

* Rwandos pabėgėlių stovyklose ginkluoti vyrai draudžia žmonėms grįžti namo. Prie Burundi sienos nužudyti 54 žmonės, ketinę vykti į savo ūkius.

GERIAU JUOKTIS

NEGU VERKTI

VLADAS VIJEIKIS

NAUJA KNYGA

Vlodo Vijeikio
linksni pasakojimai

\$8.00. Persiuntimas \$2.50

Tėviškė. 4346 S. Western
Chicago, IL 60609

Taip pat gaunama Dirvoje

RITA STAŠKUTĖ

Kelionių specialistė

Europa, Karibų salos, Meksika, Pietų Amerika, Vid. Rytai

TEL: (216) 831 - 5530 FAX (216) 831-5028

1994 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

geriausios kainos – patogiausi lėktuvai

1-800-366-9980

FINNAIR: via Helsinkis į Vilnių

(antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais)

arba kitomis jums tinkamoms oro linijomis:

SAS-via Copenhagen, LH-via Frankfurt,

LOT Polish-via Varšuva, AUSTRIAN AIR-via Viena

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103 (Ohio Savings Building) BEACHWOOD, OH 44122

Lietuviški Fontai Macintosh Kompiuteriams

Švariai paruoštos raidės su tautiniais ženklais ir su lietuvių ir anglų kalbų abėcėlėmis. Lietuviškų raidžių tvarka yra taip natūraliai priderinta, kad lietuviškas naudojimas yra be jokių apsunkinimų. True Type rūšies nustatomi fontai kartu sudėti su Bit Map rūšies ekrano fontais ir gatavi įmontavimui. Tinkami naudojimui su vėliausiais modeliais (kurie naudoja septintą sistemą). Su senesniais modeliais* reikia turėti vėliausią šeštos laidos sistemą (System 6.0.8). Prašom išsirinkti:

☐ Noriu daugiau informacijos ☐ Noriu pradėti su žemiausios kainos setu (Jonava, \$35) ☐ Noriu įsigyti visus 3 setus (Jonava, Kernavė ir Kartena \$150)

Čekis siunčiamas kartu su užsakymu; Conn. valstijos gyventojai prie užsakymo prideda 6% mokesčio; Klausimus, pageidavimus ir užsakymus siųsti:

P. Vilinskas, 37 Hobson Ave., Windsor, CT. 06095

* Pirmieji modeliai, Macintosh 125 ir Macintosh 512, negali būti priderinti prie šitų fontų. Jie reikalauja truputį paprastesnių Bit Map rūšies fontų. Kaikurie naujos Bit Map rūšies fontai (pavz. JonavaV ir KernavėP) gali būti pakeisti, kad tikėtų naudojimui su šitais modeliais.

Tautodailininkui, medžio skulptoriui VIKTORUI LIAUKUI - 90!

SVEIKINAME

*mūsų gerbiama ir mylima
Vyra, Tėva, Senelį ir Prosenelį
VIKTORĄ LIAUKĄ*

*švenčiantį 1994 m. lapkričio 12 d. savo
90 metų sukakties gimtadienį*

žmona Emilija,

sūnus Gediminas ir Rūta LIAUKAI,

sūnus Sigitas ir Milda LIAUKAI,

anūkas Dainius LIAUKUS,

anūkas Vincas LIAUKUS,

anūkė Sigutė ir Robertas PAULIAI,

anūkė Vida ir Darius JATULIAI,

anūkė Ramona ir Audrius BUDRIAI ir

proanūkė Marina - Marytė BUDRYTĖ

V. Liaukus. Marijampolės miesto herbas.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS BALZEKO MUZIEJUJE

Gailutė Valiulienė

Sakoma, kad vienas iš laimingiausių skaitmenų yra skaitmuo septyni. Balzeko muziejuje jis laimingas, nes septyneri metai klesti lietuvių kalbos pamokos nemokantiems lietuviškai. Įdomu pastebėti, kad milijoniniame mieste, bei jo apylinkėse, vis atsiranda keliolika studentų, kurie susidomi senolių krašto kultūra ir per kalbą bando suartėti ir susipažinti su ja.

Kas ši norą paskatina ir sukelia? Yra įvairių atvejų, bet pats įtakingiausias, tai asmeninis ryšys. Močiutės vaikystėje išgirsta lopsinėlį apie drugelius ir mėnulį sukelia norą išgirsti daugiau tos magiškos šnekos. Kasmetinis pasivaikščiojimas senose lietuvių kapinėse ir ant prosenelio iškaltos akmenyje raidės "a.a". Tos nudilusios nuo lietaus ir vėjo raidės lyg nematoma vėlės ranka atveda dukraitę į gilesnį savo giminės kilmės pažinimą. Didžiausią įtaką jaunų žmonių

gyvenime daro meilė. Įsimylėdami lietuvių kilmės jaunuolius, jaunoles, kitų tautybių draugai pajunta didelę spragą, nieko nežinodami apie mylimo žmogaus šeimos papročius ir dažnai dar labai gyvą kalbą. Be šio pažinimo ir gilesnis meilės ryšys pasidaro sunkiai pasiekiamas tikslas.

Ateina ir daktaro laipsniam besiruošiantys studentai. Pasirinkdami temas apie Rytų Europos, ar Lietuvos problemas aiškiai supranta kalbos pažinimo spragą. Nors trumpas bet pagrindinių lietuvių kalbos taisyklių žinojimas palengvina kelius ir į akademines aukštumas.

Atvedė į studijuojančių klasę ir turistinė kelionė į Kryžių kalną, kur viena moters skulptūra išvagotu veidu ir skulptoriaus išdrožtais žodžiais "...nelaužyk sau rankų, kaip beržo šakas, kad laužo užrūstintas vėjas". Tas išskirtinis poeto sakinytis, tas

skausmu gyvas moters veidas buvo ištarti.

Į klasę įbėga uždususi studentė. Praleido visą dieną skraidydama karšto oro balione. Tačiau savo namų užduotį atliko sėdėdama spalvingo baliono kampelyje. Ar galite įsivaizduoti, kad spalvingo baliono krepšyje vyksta lietuvių kalbos linksniaivimas?

Muziejus nėra vien parodų ar proginių renginių vieta, Čia vyksta gyvas minčių pasidalinimas, paskaitos ir naujų draugų susipažinimai. Mes esame atsakingi už kiekvieną norintį daugiau sužinoti apie savo kraštą, papročius ir kalbą.

MUZIKOS MYLĖTOJŲ ŽINIAI

Pranešame, kad šiais metais išeina iš spaudos kompozitoriaus Aleksandro Kačanausko kūrinių du tomai: 1. Solinės Dainos, 2. Chorinės Dainos. 1995 metais išeis iš spaudos kiti du tomai: 3. Instrumentiniai Kūriniai, 4. Giesmės.

Kviečiame muzikos mylėtojus tuos kūrinius isigyti. Vieno tomo kaina \$10, persiuntimas \$2. Užsakant visą komplektą - 4 tomus, kainuos \$40 su persiuntimu.

Užsakyti galima pas Gedą Kauną, 718 N. Maria Ave., Redondo Beach, CA. 90277, telefonas (310) 372-1855, arba pas Danguolę Cekanavičienę, 904 State Street, Apt. 1F, Lemont, IL 60439, telefonas (708) 243-0156.

MAŽAS PRIEDAS PRIE PENSIJŲ

Kasmet rudenį sužinome apie JAV socialinio draudimo pensijų priedus ateinančioms metų. Lapkričio mėn. AARP pensininkų draugijos biuletenis praneša, kad 1995 m. sausio 3 d. socialinio draudimo pensijos padidės 2.8 %. COLA (Cost Of Living Adjustment) paprastai pridedama pensininkams infliacijos efektams atsvirti. 1994 m. tas priedas siekė 2.6 %. 1995 m. vidutinis socialinio draudimo pen-

sijos mėnesinis čekis padidės nuo \$679 iki \$698. Tiems, kurie yra virš 65 metų ir gauna aukščiausią pensiją, tas priedas paaugės nuo \$1,147 iki \$1,199. Socialinio draudimo vadyba kartu pranešė, kad 1995 m. 65-69 metų amžiaus asmenims bus atskaitomas \$1 už \$3 uždirbtus virš \$11,280 (\$940 mėnesiui). Ligšiolinė riba yra \$11,160.

Ger.J.

1995 m. SPORTO VARŽYBŲ KALENDORIUS

Pateikiame žymesnius mūsų sportinio gyvenimo įvykius 1995 metais. Kai kurios datos ir vietos jau paaiškėjo, kitos - dar tik planavimo stadijoje.

V-jų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių, kalnų (alpinistinės) slidinėjimo varžybos numatomos 1995 m. vasario 23, 24 ir 25 d.d., Kanadoje. Data dar nėra galutinai patvirtinta. Prie jų planuojama prijungti ir 1995 m. ŠALFASS-gos slidinėjimo pirmenybes.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės planuojamos 1995 m. balandžio 1 ir 2 d.d., galbūt, Detroit, Mich. Data ir vieta - dar negalutinės.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių jaunučių krepšinio pirmenybės planuojamos praveisti 1995 m. balandžio 29-30 d.d., Hamilton, Ont., šiose klasėse: jaunių B (1979-80 m. gimimo), jaunučių C (1981-82 m. gim.), jaunučių D (1983-84 m. gim.) ir jaunučių E (1985 m. gim. ir jaunesnių). Data ir vieta dar galutinai nepatvirtinta.

45-sios Š. Amerikos Lietuvių Metinės Žaidynės įvyks 1995 m. gegužės 19, 20 ir 21 d.d., Clevelande. Vykdo Clevelando LSK Žaibas. Data ir vieta - jau galutinai patvirtintos. Programoje

- 1995 m. ŠALFASS-gos vyrų A ir B, moterų, ir jaunių A (1976 gim. ir jaun.) krepšinio ir visų klasių tinklinio, stalo teniso ir šachmatų pirmenybės. Gal bus prijungta ir raketbolo, kėglavimo bei lauko teniso pirmenybės.

V-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės įvyks 1995 m. nuo liepos 30 d. iki rugpjūčio 5 d. imtinai, Lietuvoje. Bus varžomasi net 25 sporto šakose. Ši data yra galutinė, nebent iš rengėjų pusės būtų pakeitimų. Galutinės, smulkios paskirų sporto šakų programos bus pateiktos iki 1995 m. vasario 15 d.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybės įvyks 1995 m. rugsėjo 2 ir 3 d.d., Clevelande, Ohio. Data ir vieta, atrodo, yra galutinai nustatytos.

1995 m. Š. Amerikos baltų ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1995 m. rugsėjo 9 & 10 d.d., Clevelande, Ohio. Data turėtų būti galutinė.

Įvairios mažesnės varžybos čia nepamirštos, kadangi dauguma jų dar nepaaiškėjo. Pilnesnis varžybinis kalendorius bus paskelbtas po visuotinio ŠALFASS-gos suvažiavimo, kuris įvyks š.m. lapkričio 12 d., Clevelande.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą - pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiams siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

PINIGAI pervedami **DOLERIAIS**
papigintomis kainomis. Mažiausia suma - \$50
MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772

CLEVELANDE ir apylinkėse

JIEMS BUS

LENGVESNĖ ŽIEMA

Lapkričio 5-6 d. savaitgalį po kiekvienų mišių, šv. Jurgio parapijoje dr. Antanas Bacevičius ir dr. Linas Vaitkus atliko savo paslaugą - nemokamai paskiepydami nuo gripo 31 parapijietį. Jiems bus lengvesnė ateinanti žiema. Parapija reiškia nepaprastą padėką savo geradariams gydytojams.

PADEKOS DIENA ZOOLOGIJOS SODE

Niekad nevėlu aplankyti Clevelando Metroparkų zoologijos sodą. Padėkos dieną, lapkričio 24, visi svečiai galės jame nemokamai apsilonkyti. Tą dieną bus sumažintas įėjimo mokestis ir į džiunglių paviljoną (Rain Forest): \$5 suaugusiems (nuo

12 m. ir vyresniems) \$3 vaikams 2-11 m., ir veltui - jaunesniems negu 2 m. Zoologijos sodo pareigūnai Padėkos dieną rengia šventinius patiekalus savo globotiniams. Svečiai galės stebėti gyvulių maitinimą skirtomis valandomis, kurios bus paskelbtos skelbimų lentose. Jie taip pat mielai atsakinės į svečių klausimus apie jų prižiūrimus gyvūnus. Informacijai skambinkite: (216) 661-6500, ext. 210.

ŠVIESŲ FESTIVALIS

Gruodžio 9-23 d. Clevelando Metroparkų zoologijos sode bus metinis Šviesų festivalis. Kasdien 5:30 - 9 val. vakaro žemutinėje sodo dalyje žibės tūkstančiai šviesų ir bus apstu visokių pramogų

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio - ketvirtadienio	9:00 - 4:00
Penktadienį	9:00 - 6:00
Šeštadienį	9:00 - 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

1995 M.

• KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", ECT., Lietuvių Namuose. Sportinė programa - Dievo Motinos parapijos salėje

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilmų uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

kiekvienai šeimai. Šiemet bus keletas naujų staigmenų. Svečiai galės pėsčiomis gėrėtis festivalio šviesomis arba važinėti "Sleighbell Express" rogemis. Įėjimo mokestis į šį festivalį: \$4 suaugusiems (12 m. ir vyresniems), \$2 - vaikams 2-11 m. ir nemokamai - jaunesniems. Informacija: (216) 661-6500, ext. 290.

Ger.J.

PARENGIMAI

1994 M.

• LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas

• GRUODŽIO 10 d. Susikau-pimo diena-rekolekcijos įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rekolekcijų vadovas - kun. J. Vaišnys, S.J. iš Chicago.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje pradž. 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 25 d. Tradiciniai Kalėdiniai Jaunimo šokiai, Lietuvių Namuose.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312) 434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified,
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

TADUI JURCIUI NEGRĮŽTAMAI IŠKELIAVUS

Su rudens krintančiais lapais, vėl vienas iš mūsų, prieš 50 metų pasitraukusių iš Lietuvos, iškeliavo amžinybėn.

Šviesios atminties Tadas Jurcys gimė 1914 m. liepos 22 d., Kupsčių km., Pernaravos vlsč., Kėdainių apskr. Tado tėvai, būdami jauni, buvo išvykę į Ameriką, bet gaisrui sunaikinus Kupsčiuose jų tėvų trobas, jie grįžo į

Lietuvą. Tėvai turėjo virš 30 hektarų žemės, o Tado tėvas kurį laiką buvo Pernaravos valsčiaus viršaičiu.

Šeima didelė - išaugo trys dukros ir trys sūnūs. Tado tėvas anksti, 1932 metais mirė. Jauniausiajai dukrai tebuvo 12 metų, tad motinai atiteko nelengvos pareigos. Tėvo netektis padarė ir nedidelę spragą Tado mokslinimuisi. Baigęs Kėdainių gimnaziją, 1934 m. pradėjo studijas V.D. universitete, Teisių ir ekonomijos fakultete, teisių skyriuje. Pradėjęs studijas tą patį rudenį įstojo į Korp! Neo-Lithuania ir jos aktyviu nariu išliko iki savo mirties. Pastudijavęs vienerius metus, Tadas 1935 m. pasirinko kariškio karjerą, įstodamas į Pirmojo Lietuvos prezidento karo mokyklą. 1938 m. gegužės mėn., baigus mokyklą,

jam buvo suteiktas j. leitenanto laipsnis ir jis buvo paskirtas į gusarų pulką Kaune.

Prasidėjęs pasaulinis kataklizmas, kuriame dvi galybės, turėdamos dvidešimtojo amžiaus techniką, bet viduramžišką protą ir žiaurumą, išniekino žmogų ir išprievartavo tautas. Ir mūsų gimtoji žemė Lietuva buvo žiauriai nusiaubta.

1941 m. mirė Tado motina. Jo broliai ir sesuo vėliau atsidūrė Sibire, o jis pats varganoj Memmingeno stovykloje.

Iš Vokietijos šviesios atminties Tadas atkilo į šį kraštą. Čia, sutelkęs savo ryžtą, karinę profesiją pakeitė inžinerine. Išsirinko savo gyvenimo draugę Dagmarą Puodžiūnaitę ir 1954 m. antru kart sukūrė šeimą. Bet savotiškai tragiškas likimas nelepio Tado. Palyginus, labai anksti paliko šį pasaulį jo sūnus Linas. Čia, Amerikoje, liko jo sesuo Sofija su šeima, o Lietuvoje sesuo Aleksandra su šeima.

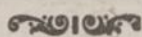
Nors ir nuolat jį persekiojo likiminiai smūgiai, šviesios atminties Tadas išliko draugiškas, malonus ir geras žmogus. Jis nesivaržė organizacijose dėl pirmumo, o pasiimtas pareigas atliko sąžiningai, kaip priklausė tauriam ir doram lietuviui. Tadas Jurcys mirė 1994 m. spalio 16 d.

Velionis buvo pašarvotas ketvirtadienį spalio 20 d. Petkaus Lemont laidojimo namuose. Čia jį aplankė giminės, draugai ir kaimynai. Vakare prieš atsisveikinimą kun. A.Paliokas S.J. netrafiškai sukalbėjo maldas, jas pajvairindamas psalmėmis. 7 val. v. atsisveikinimą prave-

dė Vaclovas Mažeika. Atsisveikinimo metu, pasipuošusi korporacijos spalvomis, stovėjo Korp! Neo-Lithuania garbės sargyba. Pirmasis atsisveikino korporacijos Chicago padalinio pirmininkas Algis Modestas, pažymėdamas Tado draugiškumą ir pareigingumą. Visos korporacijos ir Chicago padalinio vardu pareiškė gilią užuojautą žmonai - filisterei Dagmarai, vaikaičiai - senjorei Lidijai Jurcytei ir visiems artimiesiems bei giminėms. Antroju, Lietuvių Tautinių Namų ir artimųjų korporantų vardu, atsisveikino Jonas Jurkūnas. Jis pateikė trumpą šviesios atminties Tado gyvenimo apybraižą, pareiškėdamas žmonai Dagmarai, sėsei Sofijai Kikilienei su šeima, vaikaičiai Lidijai ir kitiems giminėms bei artimiesiems nuoiširdžią užuojautą. Trečiuoju atsisveikino Adolfas Ruibys. Jis gražiu, jausmingu žodžiu prisiminė Jurcių - Ruibių šeimų artimą draugystę, nelemtos ligos pradžią ir kovą su nepagydoma vėžio liga, lengvinant Tado skausmą, guodžiant jį ir žmoną Dagmarą išgyventi ir pakelti tai, kas nepaprastai sunkiai pakeliama. Savo išmąstytą atsisveikinimą Adolfas Ruibys baigė pareiškėdamas užuojautą visiems giminėms. Atsisveikinimas buvo baigtas sugiedant "Marija, Marija".

Kitą dieną, spalio 21, velionis buvo palydėtas į Palaimintojo J.Matulaičio misijos bažnyčią, kur kun. A.Paliokas atlaikė šv.mišias, paskydamas prasmingą pamokslą. Mišių metu giedojo solistė Danutė Stankaitytė. Iš bažnyčios a.a. Tadas Jurcys, daugelio giminių, artimųjų ir draugų, buvo palydėtas į šv. Kazimiero kapines. Po maldų kapinėse, visi atlydėjusieji tautos himnu atsisveikino su Tadu Jurcium, jam baigus šią žemiškąją kelionę.

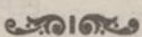
Jonas Jurkūnas

PASKUTINĖ PROGA ISIGYTI:

1. Encyclopedia Lituanica, komplektas 6 tomai;
2. Vinco Krėvės raštai, 6 tomai;
3. Lietuvių enciklopedija, pavieniai tomai ir kiti Lietuvių Enciklopedijos leidyklos leidiniai (gaunami ir "Drauge").

Kreiptis: J.Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635, tel. 508-428-6991.

Naujausios žinios iš Lietuvos

ATSISTATYDINO DU LIETUVOS MINISTRAI

Lapkričio 8 d. atsistatydinimo pareiškimą parašė sveikatos apsaugos ministras J. Brėdikis. Medikai kritikuoja jį dėl blogos padėties sveikatos apsaugos sistemoje, neracionalaus lėšų ir įrangos skirstymo, ministerijos platinamų neįgyvendinamų norminių aktų. Su pasitenkinimu ši žinia sutika Lietuvos medikų koordinacinėje taryboje, kuri svarsto medikų streiko galimybes. Jis galėtų įvykti sausio mėnesį. Kol kas ši organizacija pateikė reika-

lavimų Vyriausybei protokolą. Jame keliama tokie reikalavimai: sudaryti trišalę sutartį tarp medikų profsąjungos, darbdavių ir Vyriausybės, pakeisti medicinos įstaigų finansavimo tvarką, grąžinti skolas sveikatos apsaugai, padidinti medikų atlyginimus bent iki šalies vidurkio.

Praėjusią savaitę atsistatydinimo pareiškimą premjerui įteikė kultūros ministras D. Trinkūnas.

MAŽAS GRŪDŲ IR DARŽOVIŲ DERLIUS

Kaip praneša informacijos agentūra ELTA, šiemet iš viso supirkta 170 tūkst. tonų maistinių grūdų, kas sudaro 42 proc. nustatytos kvotos. Dar mažiau supirkta kviečių - tik 39 proc. arba 85 tūkst. tonų. Šiuo metu, padidinus maistinių grūdų supirkimo kainas, kai kurie grūdus superkantys elevatoriai moka net po 500 litų už kviečių toną, tačiau nei ūkininkai, nei bendrovės grūdų vežti neskuba. Priežastis paprasta - iki šiol buvo mažos grūdų supirkimo kainos, su kai kuriais žemdirbiais dar neatsiskaityta nuo praėjusių praėjusių metų, be to šių metų vasarą Rytų Europą ištikus sausras, jaučiamas maistinių grūdų stygius, todėl lenkų ar latvių verslininkai iš žemdirbių juos superka beveik pasaulinėmis kainomis. Pavėluotai

susrūpinusi, kad grūdų neužteks duonos kepykloms, Vyriausybė jau kuria planus pirkti grūdus užsienyje. Žemės ūkio ministerijos vertinimu, šalyje šiemet turėjo būti prikulta apie 500 tonų kviečių, todėl jų turėjo pakakti.

Statistikos departamento duomenimis, iki spalio 24 žemės ūkio bendrovėse buvo nuimta 94 proc. apsėto ploto. Prikulta 970 tūkst. tonų grūdų, vidutinis derlingumas - 20 cnt/ha. Praėjusiais metais buvo prikulta 1.35 mird. tonų grūdų, esant vidutiniam derlingumui 24 cnt/ha.

Bulvių kol kas tenkasta 75 proc. užsėto ploto. Jų derlingumas beveik dvigubai mažesnis negu pernai. Kitų daržovių nuimta tik 48 proc., jų derlingumas taip pat dvigubai mažesnis.

ŽUDIKAI PRIĖJO LIEPTO GALĄ

Lapkričio 10 Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegija - teisėjai V. Greičius, V. Nikitinas, A. Sirvydis paskelbė teismo nuosprendį žurnalisto V. Lingio nužudymo byloje. B. Dekanidzė nuteistas išimtinė mirties bausmė sušaudant, I.Achremovas - kalėjimu iki gyvos galvos, V. Slavickis - 14 metų laisvės atėmimo, B.Bobičenka - 13 metų ir 3 mėnesiams laisvės atėmimo. Visi nusikaltėliai pripažinti kaltais dėl dalyvavimo nusikalstamo susivienijimo veikloje ("Vilniaus brigadoje"), neteisėtu ginklo įsigijimu ir

laikymu. I. Achremovas papildomai apkaltintas dėl tyčinio nužudymo sunkinančiomis aplinkybėmis, B. Dekanidzė - turto prievartavimu, tyčiniu nužudymu sunkinančiomis aplinkybėmis dėl savanaudiškų paskatų, vadovavimu nusikalstamai grupei, dar keliomis nusikalstamomis veikomis. Nuosprendis galutinis ir kasacine tvarka neapskundziamas.

Kaip praneša dienraštis "Respublika", Vokietijos federalinė aplinkos apsaugos ir branduolinio saugumo ministerija atsiuntė laišką Baltijos šalių tarybai, Švedijos atominės saugos inspekcijai ir Lietuvos valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai. Jame išreikštas vokiečių susirūpinimas gandai, kad G. Dekanidzė iki lapkričio 15 grąšina susprogdinsiąs Ignalinos atominę elektrinę, jei jo sūnus bus nubaustas mirties bausmė. Papildomai atsiųstame federalinės ministerijos pranešime nurodoma, jog diversijai elektrinėje jau pasirodo, į šią veiklą įtraukti keli atsakingi elektrinės pareigūnai.

A+J JONUI ČIUBERKIUI,

Tauriam lietuviui, plunksnos žmogui, buvusiam Akademiko, Dirvos redaktoriui, mūsų šeimos artimam prieteliui mirus, jo artimiesiems: žmonai Reginai, dukroms Danutei ir Ilonai, sūnui Arūnui, jų šeimoms, svainei Lilijai, nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir netekties skausmu dalinamės

VALIUKĖNAI -
Mečys, Eleonora,
Šarūnas - Velionies krikštasūnis,
Rimvyda, Dainius, Gintaras ir Arvydas